

Banca Comercială Română Chișinău SA

Situațiile financiare

Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Înlocuite în conformitate cu

Standardele Internaționale de Raportare Financiară

CUPRINS

Raportul auditorului independent	
Situația profitului sau pierderii și alte elemente ale rezultatului global	1
Situația poziției financiare	2
Situația modificărilor capitalurilor proprii	3
Situația fluxurilor de trezorerie	4
Note explicative la situațiile financiare	5-77

Raportul Auditorului Independent

Către Acționarul Băncii Comerciale Române Chișinău SA

Opinia noastră

În opinia noastră, situațiile financiare oferă o imagine fidelă, în toate aspectele semnificative, a poziției financiare a Băncii Comerciale Române Chișinău SA („Banca”), la data de 31 decembrie 2023, precum și a performanței financiare și a fluxurilor de trezorerie ale acesteia pentru exercițiul financiar încheiat la această dată în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară (“IFRS”), și Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/15.12.2017 cu modificările și completările ulterioare (“Legea 287/2017”).

Situațiile financiare auditate

Situațiile financiare ale Băncii conțin:

- situația profitului sau pierderii și alte elemente ale rezultatului global pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023;
- situația poziției financiare la 31 decembrie 2023;
- situația modificărilor capitalurilor proprii pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023;
- situația fluxurilor de trezorerie pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023;
- note explicative la situațiile financiare pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023, care includ politici contabile semnificative și alte informații explicative.

Bazele opiniei

Am desfășurat auditul nostru în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit (ISA) și Legea privind auditul situațiilor financiare nr. 271/15.12.2017 cu modificările și completările ulterioare („Legea 271/2017”). Responsabilitățile noastre în baza acestor standarde sunt descrise detaliat în secțiunea Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare din raportul nostru.

Considerăm că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a constitui baza opiniei noastre de audit.

Independența

Suntem independenți față de Bancă, conform Codului Etic Internațional pentru Profesioniștii Contabili (inclusiv Standardele Internaționale privind Independența) emis de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili (Codul IESBA) și cerințelor de etică profesională conform Legii 271/2017 care sunt relevante pentru auditul situațiilor financiare din Republica Moldova. Ne-am îndeplinit celelalte responsabilități de etică profesională, conform Codului IESBA și cerințelor de etică ale Legii 271/2017.

Strategia de audit

Prezentare de ansamblu

Prag de semnificație	Pragul global de semnificație al Băncii este de 5,7 milioane MDL, care reprezintă 5 % din profitul mediu înainte de impozitare al Băncii pentru doi ani: 2022-2023
Aspect cheie al auditului	Aplicarea IFRS 9 în calculul pierderilor așteptate din risc de credit pentru creditele și avansurile acordate clienților

Noi am conceput strategia de audit pornind de la determinarea pragului de semnificație și evaluarea riscurilor de denaturare semnificativă a situațiilor financiare. În mod particular, noi am considerat acele arii care conțin judecăți subiective elaborate de către conducere, cum ar fi estimările contabile semnificative, bazate pe diverse ipoteze, și care iau în considerare evenimentele viitoare cu un grad mare de incertitudine inerentă. Ca în toate auditurile noastre, am adresat riscul de nerespectare a controalelor interne de către conducere, incluzând printre altele, existența unui subiectivism care reprezintă un risc de denaturare semnificativă din cauza fraudei.

Am adaptat sfera de aplicare a auditului nostru, în scopul de a realiza proceduri suficiente de audit care să ne permită să emitem o opinie referitoare la situațiile financiare în ansamblu, ținând cont de structura Băncii, procesele și controalele contabile, precum și specificul industriei în care Banca operează.

Pragul de semnificație

Sfera de aplicare a auditului nostru a fost influențată de pragul de semnificație. Un audit este planificat în vederea obținerii unei asigurări rezonabile că situațiile financiare nu cuprind denaturări semnificative. Aceste denaturări se pot datora fraudei sau erorii. Ele sunt considerate a fi semnificative dacă se poate preconiza, în mod rezonabil, că acestea, vor influența deciziile economice ale utilizatorilor, luate pe baza situațiilor financiare.

Pe baza raționamentului nostru profesional, am determinat anumite limite cantitative pentru pragul de semnificație, inclusiv pragul global de semnificație Bancă pentru situațiile financiare luate în ansamblu, așa cum este prezentat în tabelul de mai jos. Acestea, împreună cu aspecte calitative, ne-au ajutat la determinarea sferei de aplicare a auditului și în a determina natura, desfășurarea în timp și amploarea procedurilor noastre de audit pentru a evalua efectul denaturărilor, la nivel individual și agregat asupra situațiilor financiare luate în ansamblu.

Pragul global de semnificație al Băncii	5,7 milioane MDL
Cum a fost determinat	Aproximativ 5% din profitul mediu înainte de impozitare al Băncii pentru ultimii doi ani: 2022-2023.
Raționamentul pentru determinarea criteriului de referință utilizat pentru pragul de semnificație	Am ales profitul mediu înainte de impozitare pentru doi ani (2022-2023) drept criteriu de referință pentru a elimina volatilitatea profitului înainte de impozitare observată ca urmare a evenimentelor neprevăzute. În opinia noastră, profitul înainte de impozitare este criteriul de referință în raport cu care performanța Băncii este măsurată cel mai frecvent de către părțile interesate și este un criteriu de referință general acceptat.

Am ales 5% deoarece, pe baza experienței noastre, reprezintă un prag de semnificație cantitativ acceptabil pentru acest criteriu de referință.

Aspect cheie al auditului

Aspectele cheie ale auditului sunt acele aspecte care, în baza raționamentului nostru profesional, au avut cea mai mare importanță în desfășurarea auditului situațiilor financiare pentru perioada curentă. Aceste aspecte au fost analizate în contextul auditului situațiilor financiare în ansamblu și în formarea opiniei noastre, și nu emitem o opinie separată cu privire la aceste aspecte.

Aspect cheie al auditului	Modul în care auditul nostru a analizat aspectul cheie
<p>Aplicarea IFRS 9 în calculul pierderilor așteptate din risc de credit pentru creditele și avansurile acordate clienților</p> <p>La 31 decembrie 2023, situațiile financiare includ credite și avansuri acordate clienților cu o valoare contabilă brută de 1.202.480 mii MDL, pierderi așteptate din riscul de credit aferente în sumă de 41.192 mii MDL, valoarea contabilă netă fiind de 1.161.288 mii MDL.</p> <p>IFRS 9 „Instrumente Financiare” prevede recunoașterea pierderilor așteptate din risc de credit pentru toate expunerile de la data la care un credit este originat, pe baza deteriorării riscului de credit de la recunoașterea inițială. Dacă riscul de credit nu a crescut semnificativ (Stadiul 1), IFRS 9 prevede estimarea pierderilor așteptate din risc de credit în următoarele 12 luni. Dacă riscul de credit a crescut semnificativ de la recunoașterea inițială (Stadiul 2) sau creditul este „depreciat” (Stadiul 3), IFRS 9 prevede estimarea pierderilor așteptate din risc de credit pe întreaga durată de viață a creditului.</p> <p>Calculul pierderilor așteptate din risc de credit pentru creditele și avansurile acordate clienților aflate în Stadiul 1, Stadiul 2 și a celor nesemnificative în Stadiul 3 se realizează colectiv; ipotezele cheie fiind probabilitatea unui credit de a înregistra întârzieri la plată și ulterior de a intra în stare de nerambursare („PD”), criteriile pentru creșterea semnificativă a riscului de credit („SICR”), expunerea la momentul intrării în stare de nerambursare („EAD”),</p>	<p>În ceea ce privește aplicarea modelelor statistice privind pierderile așteptate din riscul de credit, am evaluat conformitatea metodologiilor și a modelelor cheie cu prevederile IFRS 9. Am efectuat această evaluare împreună cu experții noștri tehnici în managementul riscului de credit.</p> <p>Am verificat reconcilierea rezultatului din sistemul de calcul automat al pierderilor așteptate din riscul de credit cu situațiile financiare auditate.</p> <p>Am realizat analize de risc detaliate la nivelul portofoliului de credite și avansuri acordate clienților de către Bancă, pentru a identifica potențiale arii de risc precum și a calibra procedurile noastre descrise mai jos.</p> <p>Am validat, pe baza testelor de control, procesul de acordare și încasările aferente creditelor.</p> <p>Am comparat rata de provizionare a Băncii la nivel de Stadiu cu informații disponibile public pentru sistemul bancar din Republica Moldova și am luat în considerare ratele de intrare în starea de nerambursare istoric observate la nivelul Băncii. De asemenea, am obținut analiza conducerii asupra suficienței pierderilor așteptate din risc de credit înregistrate la 31 decembrie 2023.</p>

Aspect cheie al auditului	Modul în care auditul nostru a analizat aspectul cheie
<p>pierderile estimate din creditele în stare de nerambursare („LGD”). Pentru determinarea ipotezelor cheie sunt utilizate modele statistice, ținând cont de informații macroeconomice cu caracter previzional (“FLI”). Evaluarea pe baza FLI presupune existența unui scenariu prognozat de bază, precum și două scenarii alternative (optimist și pesimist) pentru variabilele macroeconomice selectate.</p> <p>Pentru creditele și avansurile semnificative din Stadiul 3, pierderile așteptate din risc de credit sunt calculate individual pe baza probabilității ponderate a scenariilor privind fluxurile viitoare de numerar.</p> <p>Ținând cont de (i) gradul ridicat de incertitudine cu privire la premisele economice viitoare, care conduc la un nivel ridicat al raționamentului profesional al auditorului, (ii) complexitatea modelelor de risc de credit și a ipotezelor interdependente, care necesită un efort de audit crescut și (iii) mărimea pierderilor așteptate din risc de credit, am determinat această arie drept un aspect cheie al auditului.</p> <p>Nota 5 „Politici contabile semnificative”, Nota 7 „Credite și avansuri acordate clienților” și Nota 32 „Managementul riscului financiar” din situațiile financiare oferă informații detaliate despre pierderile așteptate din riscul de credit aferent creditelor și avansurilor acordate clienților.</p>	<p>Am efectuat teste de detaliu asupra datelor critice (statusul de restructurare și depreciere, evaluarea garanțiilor) utilizate în calculul pierderilor așteptate din risc de credit la 31 decembrie 2023.</p> <p>Am verificat că ipotezele cheie determinate utilizând modelele de estimare statistice și aprobate de către conducere au fost cele efectiv implementate în sistemul de calcul automat al pierderilor așteptate din risc de credit.</p> <p>Am testat prin aplicarea independentă a criteriilor de determinare a creșterii semnificative de risc de credit și a definiției de depreciere folosite pentru alocarea creditelor și avansurilor acordate clienților pe stadii și am comparat rezultatele cu alocarea pe stadii din sistemul Băncii.</p> <p>Am selectat un eșantion reprezentativ de expuneri performante, aplicând criteriile de risc, și am testat dacă există indicatori de depreciere. În plus, am selectat un eșantion de expuneri depreciate analizate individual și am evaluat estimarea pierderilor așteptate din riscul de credit făcută de către Bancă.</p>

Raportare privind alte informații inclusiv Raportul Conducerii

Conducerea Băncii este responsabilă pentru alte informații. Alte informații cuprind Raportul Conducerii, dar nu cuprind situațiile financiare și raportul auditorului cu privire la acestea.

Opinia noastră privind situațiile financiare nu acoperă alte informații, inclusiv Raportul Conducerii.

În legătură cu auditul situațiilor financiare, responsabilitatea noastră este să citim aceste alte informații menționate mai sus, și, în acest demers, să apreciem dacă aceste alte informații sunt în mod semnificativ în neconcordanță cu situațiile financiare sau cu cunoștințele pe care noi le-am obținut în timpul auditului, sau dacă ele par a fi denaturate într-un mod semnificativ.

În ceea ce privește Raportul Conducerii, responsabilitatea noastră este de a aprecia dacă acesta a fost întocmit în conformitate cu Legea 287/2017, articolul 23.

În baza activităților care trebuie desfășurate în cursul auditului, în opinia noastră:

- informațiile prezentate în Raportul Conducerii pentru exercițiul financiar pentru care au fost întocmite situațiile financiare sunt în concordanță cu situațiile financiare;
- Raportul Conducerii a fost întocmit în conformitate cu Legea 287/2017, articolul 23.

În plus, în baza cunoștințelor și înțelegerii noastre cu privire la Bancă și la mediul acesteia, dobândite în cursul auditului, ni se cere să raportăm dacă am identificat denaturări semnificative în Raportul Conducerii. Nu avem nimic de raportat la acest subiect.

Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor responsabile cu guvernarea pentru situațiile financiare

Conducerea răspunde pentru întocmirea situațiilor financiare care să ofere o imagine fidelă în conformitate cu Legea 287/2017 și IFRS și pentru controalele interne pe care conducerea le consideră necesare pentru a întocmi situații financiare fără denaturări semnificative datorate fraudei sau erorii.

În întocmirea situațiilor financiare, conducerea este responsabilă pentru evaluarea capacității Băncii de a-și continua activitatea, prezentând dacă este cazul, aspectele referitoare la continuitatea activității și utilizând principiul continuității activității ca bază contabilă, cu excepția cazului în care conducerea fie intenționează să lichideze Banca sau să înceteze operațiunile, fie nu are o alternativă realistă în afara acestora.

Persoanele responsabile cu guvernarea sunt responsabile pentru supravegherea procesului de raportare financiară al Băncii.

Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare

Obiectivele noastre constau în obținerea unei asigurări rezonabile privind măsura în care situațiile financiare, în ansamblu, nu au denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare, precum și în emiterea unui raport al auditorului care include opinia noastră. Asigurarea rezonabilă reprezintă un nivel ridicat de asigurare, dar nu este o garanție a faptului că un audit desfășurat în conformitate cu ISA și Legea 271/2017 va detecta întotdeauna o denaturare semnificativă, dacă aceasta există. Denaturările pot fi cauzate fie de fraudă, fie de eroare și sunt considerate semnificative dacă se poate determina, în mod rezonabil, că acestea, individual sau cumulativ, vor influența deciziile economice ale utilizatorilor, luate în baza acestor situații financiare.

Ca parte a unui audit în conformitate cu ISA și Legea 271/2017, exercităm raționamentul profesional și menținem scepticismul profesional în decursul auditului. De asemenea, noi:

- Identificăm și evaluăm riscurile de denaturare semnificativă a situațiilor financiare, cauzată fie de fraudă fie de eroare, proiectăm și executăm proceduri de audit ca răspuns la respectivele riscuri și obținem probe de audit suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră. Riscul de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzate de fraudă este mai ridicat decât cel de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzate de eroare, deoarece fraudă poate presupune înțelegeri secrete, fals, omisiuni intenționate, declarații false și evitarea controlului intern.
- Înțelegem controlul intern relevant pentru audit în vederea proiectării de proceduri de audit adecvate circumstanțelor, dar fără a avea scopul de a exprima o opinie asupra eficacității controlului intern al Băncii.
- Evaluăm gradul de adecvare al politicilor contabile utilizate și caracterul rezonabil al estimărilor contabile și al prezentărilor aferente de informații realizate de către conducere.
- Formulăm o concluzie cu privire la gradul de adecvare al utilizării de către conducere a principiului continuității activității ca bază contabilă și determinăm, pe baza probelor de audit obținute, dacă există o incertitudine semnificativă cu privire la evenimente sau condiții care ar putea genera îndoieli semnificative privind capacitatea Băncii de a-și continua activitatea. În cazul în care concluzionăm că există o incertitudine semnificativă, trebuie să atragem atenția în raportul auditorului asupra prezentărilor aferente din situațiile financiare sau, în cazul în care aceste prezentări sunt neadecvate, să ne modificăm opinia. Concluziile noastre se bazează pe probele de audit obținute până la data raportului auditorului. Cu toate acestea, evenimente sau condiții viitoare pot determina Banca să nu își mai desfășoare activitatea în baza principiului continuității activității.

- Evaluăm prezentarea, structura și conținutul general al situațiilor financiare , incluzând descrierile aferente și măsura în care tranzacțiile și evenimentele care stau la baza situațiilor financiare sunt reflectate în mod fidel.

Comunicăm conducerii printre alte aspecte, arile planificate și desfășurarea în timp a auditului, precum și principalele constatări ale auditului, inclusiv orice deficiențe semnificative ale controlului intern, pe care le identificăm pe parcursul auditului.

De asemenea furnizăm persoanelor responsabile cu governanța o declarație cu privire la conformitatea noastră cu cerințele etice relevante privind independența și le comunicăm toate relațiile și alte aspecte care pot fi considerate, în mod rezonabil, că ar putea să ne afecteze independența, și, unde este cazul, demersurile întreprinse pentru a elimina amenințările cu privire la independență sau măsurile de protecție aferente.

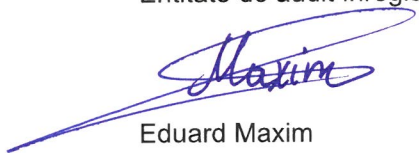
Dintre aspectele pe care le-am comunicat persoanelor responsabile cu governanța, stabilim acele aspecte care au avut cea mai mare importanță în cadrul auditului asupra situațiilor financiare din perioada curentă și, prin urmare, reprezintă aspecte cheie ale auditului. Descriem aceste aspecte în raportul nostru de audit, cu excepția cazului în care legislația sau reglementările împiedică prezentarea publică a aspectului respectiv sau a cazului în care, în circumstanțe extrem de rare, considerăm că un aspect nu ar trebui comunicat în raportul nostru deoarece se preconizează în mod rezonabil că beneficiile interesului public să fie depășite de consecințele negative ale acestei comunicări.

Auditorul financiar responsabil pentru efectuarea auditului în baza căruia a rezultat acest raport al auditorului independent este Eduard Maxim.

În numele

ICS PricewaterhouseCoopers Audit SRL

Entitate de audit înregistrată în Registrul public al entităților de audit cu nr. 1902025

Eduard Maxim

Auditor

Certificat de calificare AIF nr. 0030 din 26.04.2019

Certificat de calificare AG nr. 000061 din 22.06.2018

Înregistrat în Registrul public al auditorilor cu nr. 1806122

Ana-Maria Butucaru

Partener, conform procurii din 17 iulie 2023

Chișinău, 26 aprilie 2024

Banca Comercială Română Chișinău SA
SITUAȚIA PROFITULUI SAU PIERDERII ȘI ALTE ELEMENTE ALE REZULTATULUI GLOBAL
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

	Note	2023 MDL'000	2022 MDL'000
			(reclasificat)
Venituri din dobânzi	20	222.338	232.536
Cheltuieli cu dobânzile	20	(84.625)	(49.849)
Venituri nete din dobânzi		137.713	182.687
Cheltuieli nete cu ajustările pentru pierderile așteptate din risc de credit	7, 24	(15.290)	(18.149)
Venituri nete din dobânzi după ajustările pentru pierderile așteptate din risc de credit		122.423	164.538
Venituri din taxe și comisioane	21	27.078	31.190
Cheltuieli cu taxe și comisioane	21	(13.707)	(13.467)
Venituri nete din taxe și comisioane		13.371	17.723
Venituri nete din tranzacționare	22	53.037	62.378
Alte venituri operaționale	23	765	688
Venituri operaționale		189.597	245.328
Cheltuieli cu personalul	25	(56.722)	(45.617)
Cheltuieli generale și administrative	26	(28.873)	(28.977)
Contribuția la fondul de garantare a depozitelor		(704)	(544)
Cheltuieli cu deprecierea și amortizarea	27	(11.578)	(11.580)
Provizion pentru angajamente condiționale		547	(1.242)
Provizion pentru beneficiile angajaților		(13.282)	(8.221)
Cheltuieli operaționale		(110.612)	(96.181)
Profit înainte de impozitare		78.984	149.146
Cheltuiala cu impozitul pe profit	19	(9.535)	(18.454)
Profit net al perioadei		69.449	130.692
Alte elemente ale rezultatului global			
<i>Elemente care pot fi ulterior reclasificate în profit sau pierdere:</i>			
Modificarea valorii juste a titlurilor de datorie la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	8	1.573	7.347
Total elemente ale rezultatului global		1.573	7.347
Rezultat global total al anului		71.022	138.039

Notele anexate sunt parte integră a acestor situații financiare.

Situațiile financiare au fost autorizate pentru emiteră pe 26 aprilie 2024 de către Conducerea Executivă a Băncii reprezentată de către:

Președinte
Vasile Donica

Contabil șef
Victoria Galben

Banca Comercială Română Chișinău SA
SITUAȚIA POZIȚIEI FINANCIARE
La 31 decembrie 2023

	Note	31.12.2023 MDL'000	31.12.2022 MDL'000 (reclasificat)
ACTIVE			
Numerar și echivalente de numerar	6	1.075.191	1.318.768
Credite și avansuri acordate clienților	7	1.161.288	1.180.275
Investiții în titluri evaluate la valoare Justa prin alte elemente ale rezultatului global	8	313.671	253.223
Investiții în titluri de datorie la cost amortizat	8	361.603	296.763
Imobilizări corporale	9	21.244	15.585
Imobilizări necorporale	10	1.336	3.552
Creanțe privind impozitul curent		15.625	-
Creanțe privind impozitul amânat	19	2.999	2.314
Alte active	11	17.551	20.997
Total active		2.970.507	3.091.477
DATORII			
Depozite de la bănci	12	103.247	117.860
Depozite de la clienți	13	2.012.810	2.112.693
Împrumuturi și linii de finanțare	14	86.375	178.117
Alte datorii	15	41.443	32.645
Datorii privind operațiunile de leasing	16	12.115	6.156
Datorii privind impozitul curent		-	505
Total datorii		2.255.990	2.447.982
CAPITAL PROPRIU			
Capital social	17	728.130	728.130
Rezerva legală	18	28.785	22.250
Rezultat reportat		(57.013)	(119.927)
Rezerva privind titlurile evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global		14.615	13.042
Total capital propriu		714.517	643.495
Total capital propriu și datorii		2.970.507	3.091.477

Notele anexate sunt parte integră a acestor situații financiare.

Situațiile financiare au fost autorizate pentru emitere pe 26 aprilie 2024 de către Conducerea Executivă a Băncii reprezentată de către:

Președinte
Vasile Dornica

Contabil șef
Victoria Galben

Banca Comercială Română Chișinău SA
SITUAȚIA MODIFICĂRILOR CAPITALURILOR PROPRII
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

2023	Capital social MDL'000	Rezerva legală MDL'000	Rezultat Reportat MDL'000	Rezerva privind titlurile evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global MDL'000	Total MDL'000
Sold initial la 1 ianuarie	728.130	22.251	(119.928)	13.042	643.495
Profit anual			69.449	-	69.449
Alte elementele rezultatului global	-	-	-	1.573	1.573
Transfer între rezerve	-	6.535	(6.535)		
Sold la 31 decembrie	728.130	28.786	(67.014)	14.615	714.517

2022	Capital social MDL'000	Capital de rezervă MDL'000	Rezultat Reportat MDL'000	Rezerva privind titlurile evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global MDL'000	Total MDL'000
Sold initial la 1 ianuarie	728.130	21.027	(249.396)	5.695	505.456
Profit anual	-	-	130.692	-	130.692
Alte elementele rezultatului global	-	-	-	7.347	7.347
Transfer între rezerve	-	1.224	(1.224)	-	-
Sold la 31 decembrie	728.130	22.251	(119.928)	13.042	643.495

Notele anexate sunt parte integră a acestor situații financiare

Banca Comercială Română Chișinău SA
SITUAȚIA FLUXURILOR DE TREZORERIE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

	Note	2023 MDL'000	2022 MDL'000
Fluxuri de trezorerie din activități de exploatare			
Dobânzi încasate		256.403	221.438
Dobânzi plătite		(87.080)	(45.931)
Încasări din comisioane		27.078	31.190
Plăți aferente comisioanelor		(13.707)	(13.467)
Venituri nete din operațiuni cu valuta străină și alte venituri operaționale		53.802	63.851
Recuperări din credite scoase în afara bilanțului		370	785
Plăți bănești privind retribuirea muncii		(54.434)	(41.010)
Plăți aferente cheltuielilor operaționale		(29.720)	(31.799)
Impozit pe profit plătit		(26.516)	(18.976)
Fluxuri de numerar din activitatea de exploatare		126.196	166.081
<i>(Creșterea) / (reducerea) activelor curente :</i>			
Plasamente la bănci		(2.081)	8.491
Credite și avansuri		(43.798)	(121.089)
Alte active		(3.445)	(14.986)
<i>Creșterea / (reducerea) datoriilor curente :</i>			
Depozite de la bănci		(33.182)	81.196
Depozite de la clienți		(97.087)	40.838
Alte datorii		35.879	18.825
Numerar net din / (utilizat în) activități operaționale		(17.518)	179.356
Achiziții de imobilizări corporale și necorporale		(2.879)	(6.697)
Incasări din ieșirea imobilizărilor corporale și necorporale		-	6.912
Incasări din titluri evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global		4.632.319	5.918.232
Achiziții de titluri evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global		(4.693.418)	(5.912.134)
Incasări din titluri de datorie măsurate la cost amortizat		4.542.847	3.491.907
Achiziții de titluri de datorie măsurate la cost amortizat		(4.610.635)	(3.481.500)
Numerar net utilizat în activități de investiții		(131.766)	16.720
Fluxuri de trezorerie din activități de finanțare			
Încasări din alte împrumuturi		58.678	142.679
Plăți din alte împrumuturi		(140.686)	(21.580)
Plăți pentru leasing		(6.287)	(6.786)
Numerar net utilizat în activități de finanțare		(88.295)	114.313
Efectul variației cursului de schimb valutar asupra numerarului		(8.079)	1.147
Efectul variației din pierderile așteptate din deprecierea numerarului și echivalentelor de numerar		2.081	(8.491)
<i>Creșterea netă a numerarului și echivalentelor de numerar</i>		(243.577)	303.045
Numerar și echivalente de numerar la 1 ianuarie		1.318.768	1.015.723
Numerar și echivalente de numerar la 31 decembrie	6	1.075.191	1.318.768

Notele anexate sunt parte integră a acestor situații financiare.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

1. Informații generale despre Banca

Banca Comercială Română Chișinău S.A. (denumită în continuare „Banca”) a fost înființată în octombrie 1998. Banca funcționează ca o bancă comercială și de economii, oferind o gamă largă de servicii și se adresează tuturor categoriilor de clienți prin Sediul Central, două filiale în municipiul Chișinău, o filială în Cahul și o filială în Bălți. (2022: 4 filiale).

Banca Comercială Română Chisinau S.A. este 100% subsidiară a Băncii Comerciale Române S.A. Ultimul parinte al Băncii este Erste Group Bank AG.

La sfârșitul anului 2023 Banca deține Licența seria A MMII nr.004471, eliberată de Banca Națională a Moldovei („BNM”), în data de 2 decembrie 2008, care permite efectuarea operațiunilor prevăzute de articolul 26 din Legea instituțiilor financiare nr.550 – XIII din 21 iulie 1995.

Capitalul social al BCR Chisinau SA constituit din 72,813 acțiuni ordinare, emise și în circulație cu valoarea nominală de 10,000 MDL pe acțiune. Acțiunile ordinare nominale emise de banca sunt listate la Bursa de Valori a Moldovei (bvm.md) din data 28.11.2023 în baza Certificatului nr. 116/PR1, având simbolul MD14BROM1003.

Banca are 90 salariați la data de 31 decembrie 2023 (86 la data de 31 decembrie 2022).

Sediul social al Băncii este în Str. Pușkin 60/2, Chișinău, Republica Moldova

2. Mediul operațional și impactul intervenției militare a Rusiei în Ucraina

Republica Moldova.

Economia Republicii Moldova este axată în mare parte pe sectorul agricol, în special cultivarea fructelor, legumelor, strugurilor, cerealelor și tutunului. Economia sa este extrem de sensibilă la fluctuațiile prețului petrolului și gazelor naturale. Cadrul juridic, fiscal și de reglementare continuă să se dezvolte și este obiectul unor schimbări frecvente și interpretări variate. Economia Republicii Moldova continuă să fie negativ influențată de tensiunile politice din regiune.

Impactul invaziei militare a Rusiei asupra Ucrainei.

În urma războiului dintre Rusia și Ucraina din 24 februarie 2022, autoritățile Republicii Moldova au declarat starea de urgență, care ulterior a fost prelungită de mai multe ori, și a durat până la 30 decembrie 2023. Situația militară în Republica Moldova este stabilă momentan, fără semne de activități militare, inclusiv în regiunea separatistă Transnistria.

Războiul ruso-ucrainean are un impact major asupra economiei Republicii Moldova și a altor țări europene. Ministerul Economiei al Moldovei a ajustat rata de creștere estimată pentru 2024 la 3,5% (spre deosebire de creșterea așteptată de 2% pentru 2023). Principalul motiv al creșterii mai scăzute în 2023 au fost prețurile externe semnificativ mai mari ca urmare a războiului din Ucraina. Republica Moldova nu a impus sancțiuni Rusiei, dar este în continuare nu permite derularea tranzacțiilor sau nu procesează tranzacțiile în sistemului său bancar dacă acestea implică beneficiari efectivi finali sau entități care se află sub incidența sancțiunilor Uniunii Europene, Statelor Unite ale Americii, etc.

În ultimele sale concluzii privind extinderea și procesul de stabilizare și asociere, care au fost adoptate în decembrie 2023, Consiliul European a salutat progresul substanțial pe care Republica Moldova l-a făcut în atingerea obiectivelor care stau la baza statutului său de candidat, în fața războiului Rusiei împotriva Ucrainei și a atacurilor hibride împotriva Moldovei. Drept urmare, în decembrie 2023, liderii UE au decis să deschidă negocierile de aderare cu Moldova și au invitat Consiliul să adopte cadrul de negociere îndată ce pașii relevanți prevăzuți în raportul Comisiei au fost parcurși.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Rata inflației a fost mai mică decât cea estimată inițial, inflația în decembrie 2023 fiind de 6%, în scădere față de 13,2% raportată în iunie 2023, și mai mică decât prognoza inițială de 12,7%.

Banca analizează sensibilitatea performanței sale financiare la schimbările nivelului inflației și ia măsuri proactive pentru a asigura o performanță financiară stabilă și durabilă. Expunerea netă a Băncii la riscul de inflație este limitată de obicei și orice modificare a nivelurilor prețurilor este direct corelată cu nivelul veniturilor (prin canale precum modificări ale valorii plăților, valorii creditelor etc.) care sunt, de asemenea, corelate cu modificările pe partea de cheltuieli, unde atât cheltuielile legate de personal, cât și cheltuielile cu terții sunt corelate cu nivelul prețurilor.

La nivelul sistemului bancar, Comitetul Executiv al DNM a scăzut treptat ratele pentru principalele instrumente monetare. Ratele stabilite în luna decembrie 2023 sunt.

- rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt – 4,75% pe an (2022: 20% pe an);
- la creditele overnight – 6,75% pe an (2022: 22% pe an); și
- la depozitele overnight – 2,75% pe an (2022: 18% pe an).

În 2024 se preconizează că ratele de bază aplicate pentru principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt, împrumuturilor și depozitelor overnight să rămână aceleași, cel puțin pentru prima jumătate a anului. Conducerea Bancii monitorizează modificările de pe piață și ia măsurile necesare.

Pe baza informațiilor curente disponibile publicului, conducerea Bancii a efectuat o evaluare a posibilului impact asupra activității, lichidității, stabilității financiare și performanței Bancii, iar rezultatele evaluării arată că situația actuală nu va afecta principiul continuității activității a Bancii.

Expunerea curentă a Bancii față de băncile din Rusia, Ucraina și Belarus este Zero (la 31 decembrie 2022: Zero). Sancțiunile internaționale au impus în principal o presiune operațională suplimentară asupra Bancii în ceea ce privește operațiunile de combatere a spălării banilor și procedurile de cunoaștere a clientelei. Orice impact economic asupra Bancii și clienților săi cu relații economice cu această zonă geografică expusă riscului va depinde în primul rând de durata intervenției militare și de intensitatea măsurilor politice și economice întreprinse, precum și de restricțiile implementate.

Schimbările climatice. Banca este conștientă de importanța alocării responsabile a resurselor, care iau în considerare diferitele impacturi non-financiare ale afacerilor pe care le finanțează. Banca recunoaște importanța mediului înconjurător, social și de guvernare (ESG) în peisajul afacerilor actuale. Angajamentul său față de principiile ESG este condus de așteptările acționarilor noștri și ale părților interesate semnificative, care pun mare accent pe durabilitate și practicile de afaceri responsabile.

Socurile climatice încă afectează o parte din debitorii din sectorul agricol, ducând la restructurarea împrumuturilor. Pentru a asigura o abordare oportună și corectă în sprijinirea debitorilor să ocolească dificultățile temporare generate de condițiile climatice, Banca monitorizează performanța financiară a debitorilor săi printr-o serie de indicatori de avertizare timpurie.

Pe parcursul anului 2023 și 2022, Banca nu a emis credite pentru sectorul agricol.

3. Bazele întocmirii

Anul financiar începe la 1 ianuarie și se termină la 31 decembrie și include toate operațiunile Băncii în această perioadă.

Toți indicatorii din activitatea Băncii pe parcursul anului legați de rezultatele financiare și economice sunt incluși în situațiile financiare pentru anul respectiv.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Situațiile financiare au fost pregătite pe baza costului istoric, cu excepția investițiilor în titluri evaluate la valoare justă prin alte elemente ale rezultatului global care au ca baza de evaluare valoarea justă.

Situațiile financiare sunt prezentate în lei moldovenești (MDL), moneda țării în care operează Banca, iar toate valorile sunt rotunjite până la mii cu excepția cazului când este prevăzut altfel. MDL este valuta funcțională din Republica Moldova.

Situațiile financiare sunt prezentate în baza principiului continuității activității.

Situațiile financiare sunt avizate de către Comitetul Executiv și Consiliul de Administrație, iar aprobarea finală este făcută de către Adunarea Generală a Acționarilor. După aprobare acestea nu mai pot fi modificate.

Modificări în prezentare

Acolo unde este necesar, cifrele corespunzătoare au fost ajustate pentru a se conforma cu prezentarea sumelor din anul curent. Efectul reclasificărilor în scopuri de prezentare asupra sumelor la 31 decembrie 2022 a fost după cum urmează:

'000 MDL	Prezentare Initala	Reclasificare	Reclasificat la 31 decembrie 2022
Modificari in Situatiia Pozitiei Financiare			
Alte active	39.693	(18.696)	20.997
Creante privind impozitul pe profit	-	-	-
Total active	3.110.173	(18.696)	3.091.477
Datorii privind impozitul pe profit	(19.201)	18.696	(505)
Total datorii	2.466.678	18.696	2.447.982
Total datorii si capitaluri proprii	3.110.172	18.696	3.091.476
Modificari in Situatiia Profitului sau Pierderii si Alte Elemente ale Rezultatului Global			
Venituri din dabânzi	178.536	54.000	232.536
Alte venituri similare	54.000	(54.000)	-

Declarație de conformitate

Situațiile financiare ale Bancii au fost întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, așa cum au fost emise de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate („IASB”)

Standarde noi și revizuite

Următoarele modificări ale standardelor au intrat în vigoare în 2023, dar nu au avut un impact semnificativ asupra situațiilor financiare ale Băncii:

- Amendamente la IAS 1: Prezentarea politicilor contabile;

IAS 1 a fost modificat pentru a cere companiilor să dezvăluie informațiile lor semnificative de politică contabilă, mai degrabă decât politicile lor contabile semnificative. Modificarea a furnizat definiția informațiilor semnificative privind politica contabilă. Modificarea a clarificat, de asemenea, că informațiile

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

de politică contabilă sunt de așteptat să fie semnificative dacă, fără acestea, utilizatorii situațiilor financiare nu ar fi în măsură să înțeleagă alte informații semnificative din situațiile financiare. După cum se subliniază în nota 2 „Baza de pregătire”, Banca a dezvăluit doar informațiile semnificative privind politica contabilă, acolo unde este relevant, în notele aferente.

- Amendamente la IAS 8: Definierea estimărilor contabile;
- Amendamente la IAS 12: Impozit amânat aferent activelor și pasivelor care decurg dintr-o singură tranzacție;
- Amendamente la IAS 12 Impozite pe profit: Reforma fiscală internațională – Reguli model pentru pilonul doi (emis la 23 mai 2023);

Standarde și Interpretări care intra în vigoare pentru perioadele anuale care încep după 1 ianuarie 2024

O serie de amendamente la standardele contabile intră în vigoare pentru perioadele anuale care încep după 1 ianuarie 2024 și este permisă aplicarea mai devreme. Cu toate acestea, Banca nu a adoptat mai devreme noile standarde de contabilitate și cele modificate la întocmirea acestor situații financiare.

Următoarele modificări vor intra în vigoare în 2024. Cu toate acestea, se preconizează că implementarea acestor modificări nu va avea un impact semnificativ asupra situațiilor financiare ale Băncii.

- Amendamente la IFRS 16 Contracte de leasing: Datoria din contractele de leasing într-o tranzacție de vânzare și închiriere ulterioară (publicat în septembrie 2022)
- Amendamente la IAS 1 - Clasificarea datoriilor ca fiind curente sau netranzactionabile (publicate în ianuarie 2020)
- Amendamente la IAS 7 Situația fluxurilor de numerar și IFRS 7 Instrumente financiare: Prezentări: Acorduri de finanțare a furnizorilor (publicat la 25 mai 2023).
- Amendamente la IAS 21 Efectele variației cursurilor de schimb valutare (emis la 15 august 2023).

Banca este în proces de evaluare a impactului modificărilor asupra situațiilor sale financiare.

Pe parcursul anului 2023, Banca a aplicat aceleași politici contabile ca și în 2022.

4. Estimări și raționamente contabile semnificative

Pentru întocmirea situațiilor financiare în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară conducerea Băncii trebuie să facă estimări și raționamente care afectează valorile raportate în situațiile financiare și notele ce le însoțesc.

Valoarea justă a instrumentelor financiare

Dacă valorile juste ale activelor financiare și datoriilor financiare înregistrate în bilanț nu pot fi obținute de pe piețele active, ele sunt determinate utilizând o gamă variată de tehnici de evaluare care includ utilizarea modelelor matematice. Valorile introduse în aceste modele sunt luate de pe piețele existente atunci când este posibil, dar atunci când acest lucru nu este posibil, este nevoie de un anumit tip de raționament pentru a stabili valorile juste. Prezentările referitoare la modelele de evaluare, ierarhia valorii juste, valoarea justă a instrumentelor financiare și analiza de sensibilitate pentru instrumentele financiare de nivel 3 sunt descrise în Nota 29 „Valoarea justă a activelor și datoriilor financiare”.

Pierderi din deprecierea instrumentelor financiare

Modelul pierderilor așteptate din risc de credit este un model bazat pe raționament, deoarece necesită evaluarea creșterii semnificative a riscului de credit și măsurarea pierderilor de credit așteptate fără

instrucțiuni detaliate. În ceea ce privește creșterea semnificativă a riscului de credit, Banca a stabilit reguli specifice de evaluare constând în informații calitative și praguri cantitative. O altă zonă de complexitate se referă la stabilirea grupurilor de active similare atunci când deteriorarea riscului de credit trebuie evaluată colectiv înainte ca informațiile specifice să fie disponibile la nivel individual. Evaluarea pierderilor de credit așteptate implică modele complexe bazate pe date statistice ale probabilităților de nerambursare și rate de pierdere în caz de neplata, pe extrapolarea informației în cazul observațiilor insuficiente, pe estimări individuale ale fluxurilor de trezorerie viitoare și probabilități ale diferitelor scenarii, inclusiv informații prospective. În plus, durata de viață a instrumentelor trebuie modelată din punct de vedere al posibilităților de rambursare anticipată și de comportamentul facilităților de credit revolving.

Pierderile din deprecierea creditelor sunt prezentate în detaliu în Nota 24.

5. Politici contabile materiale

5.1 Instrumente financiare

Un instrument financiar este un contract care generează simultan un activ financiar pentru o entitate și o datorie financiară sau un instrument de capitaluri proprii pentru contrapartida. În conformitate cu IFRS 9 toate activele și datoriile financiare – inclusiv cele care includ instrumente financiare derivate – trebuie să fie recunoscute în situația poziției financiare și evaluate în conformitate cu categoriile atribuite.

a. Recunoașterea și evaluarea inițială

(i) Recunoașterea inițială

Instrumentele financiare sunt recunoscute inițial atunci când Banca devine o parte a prevederilor contractuale ale instrumentului. Cumpărarea și vânzarea activelor financiare sunt recunoscute la data decontării, care este data la care un activ este transferat.

(ii) Evaluarea inițială

Instrumentele financiare sunt evaluate inițial la valoarea lor justă, inclusiv costurile de tranzacționare (cu excepția instrumentelor financiare la valoarea justă prin contul de profit sau pierdere, pentru care costurile de tranzacționare sunt recunoscute direct în contul de profit sau pierdere). În majoritatea cazurilor, valoarea justă la recunoașterea inițială este egală cu prețul tranzacției, adică prețul transferat pentru a emite sau a achiziționa un activ financiar sau prețul primit pentru a emite sau a suporta o datorie financiară.

b. Clasificarea și evaluarea ulterioară a activelor financiare

În conformitate cu IFRS 9, clasificarea și evaluarea ulterioară a activelor financiare depind de următoarele două criterii:

- i) Analiza modelului de afaceri - se concentrează pe scopul pentru care este deținut activul financiar, ca parte a unui portofoliu în care activele sunt deținute fie pentru a colecta fluxuri de numerar contractuale, fie atât pentru a colecta fluxurile de numerar contractuale cât și pentru a vinde activele financiare, fie sunt deținute conform altor modele de afaceri.
 - ii) Analiza caracteristicilor fluxurilor de numerar contractuale ale activului financiar (test SPPI) - se concentrează pe a identifica dacă termenii contractuali ai activului financiar dau naștere unor fluxuri de numerar care reprezintă exclusiv plăți ale principalului și ale dobânzilor aferente valorii principalului datorat (SPPI).
- i) Analiza modelului de afaceri

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

În conformitate cu IFRS 9, modelul de afaceri este determinat la un nivel ce reflectă modalitatea prin care grupurile de active financiare sunt gestionate împreună. Modelul de afaceri nu depinde de intențiile conducătorii față de un anumit instrument individual.

Tipurile de modele de afaceri, conforme cu IFRS 9 sunt următoarele:

Deținere pentru a colecta fluxurile de numerar contractuale

În cadrul acestui model de afaceri activele financiare sunt gestionate pentru a obține fluxuri de numerar prin colectarea plăților contractuale pe durata vieții instrumentului. Activele financiare deținute într-un model de business pentru a colecta fluxurile de numerar contractuale sunt măsurate la cost amortizat (daca îndeplinesc și condiția de SPPI).

În cadrul Bancii vânzările datorate creșterii riscului de credit, vânzările aproape de maturitatea activelor, vânzările mai puțin frecvente declanșate de un eveniment non-recurent (cum ar fi schimbările normative sau fiscale, reorganizarea internă majoră, criza severă a lichidităților, etc.) sunt considerate ca nu contrazic modelul de afaceri al fluxurilor de numerar deținute pentru a colecta.

Alte tipuri de vânzări efectuate în cadrul acestui model de afaceri sunt evaluate retrospectiv, iar dacă depășesc anumite praguri cantitative sau ori de câte ori se considera necesar în ceea ce privește rolle așteptate, Banca efectuează un test prospectiv. Dacă rezultatul a fost că valoarea contabilă a activelor care se estimează că vor fi vândute pe durata de viață așteptată a portofoliului inclus în modelul de afaceri, din alte motive decât cele de mai sus, depășește 10% din valoarea contabilă a portofoliului, orice noi achiziții sau emiteri de active vor fi clasificate într-un model de afaceri diferit.

Deținere pentru a colecta fluxurile de numerar contractuale și pentru vânzare

Activele financiare care sunt deținute în cadrul modelului de afaceri al cărui obiectiv este atins atât prin colectarea fluxurilor de numerar, cât și prin vânzarea activelor financiare pentru atingerea obiectivelor modelului de afaceri, cum ar fi, gestionarea nevoilor de lichiditate, obținerea unui anumit randament sau corelarea duratei activelor financiare cu durata datoriilor care le finanțează.

Alte modele de afaceri

IFRS 9 impune evaluarea activelor financiare la valoare justă prin contul de profit sau pierdere dacă acestea nu sunt deținute într-un model de afaceri al cărui obiectiv este de a deține active pentru a colecta fluxuri de numerar contractuale sau într-un model de afaceri al cărui obiectiv este îndeplinit atât prin colectarea fluxurilor de numerar contractuale, cât și prin vânzarea activelor financiare.

ii) **Analiza caracteristicilor fluxurilor de numerar contractuale ale activului financiar (test SPPI)**

Testul SPPI reprezintă analiza termenilor contractuali ai activelor financiare în vederea identificării dacă fluxurile de numerar reprezintă exclusiv plăți de principal și de dobândă aferentă principalului datorat.

Pe baza celor de mai sus, activele financiare ale Băncii se clasifică și se măsoară după cum urmează:

Active financiare la cost amortizat

Activele financiare sunt evaluate la cost amortizat dacă sunt deținute într-un model de afaceri al cărui obiectiv este de a colecta fluxurile de numerar contractuale, iar fluxurile contractuale de numerar sunt SPPI.

În situația poziției financiare, aceste active sunt înregistrate la cost amortizat, respectiv valoarea contabilă brută diminuată cu ajustările pentru pierderi așteptate din risc de credit și sunt prezentate pe următoarele linii: Numerar și echivalente de numerar, Credite și avansuri acordate clienților, Investiții în instrumente de datorie la cost amortizat și Alte active.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Veniturile din dobanzi aferente acestor active sunt calculate utilizand metoda ratei efective a dobanzii (EIR) si sunt incluse pe linia "Venituri nete din dobanzi" din situatia profitului sau pierderii. Castigurile sau pierderile din derecunoasterea acestor active sunt incluse in linia " Cheltuieli nete cu ajustările pentru pierderile asteptate din risc de credit".

Activele financiare la cost amortizat reprezinta cea mai mare categorie a activelor Bancii si includ: creditele acordate clientelei, plasamnetele interbancare (inclusiv tranzactiile de reverse repo), depozitele la BNM, tranzactii in curs de decontare, creante comerciale si alte creante

Principalul element din pozitia "Alte active" este reprezentat de activele din factoring. În cazul factoring-ului fără recurs, activele aferente sunt recunoscute față de cumpărătorii-suport la datele la care Banca dobândește de la vânzător dreptul de a încasa de la cumpărătorii-suport fluxurile de numerar contractuale ale facturilor-suport aferente (de obicei, data semnării contractului de factoring).

In ceea ce priveste momentul si valoarea recunoasterii veniturilor, cerintele IFRS 15 se aplica in cazul tuturor taxelor si comisioanelor legate de factoringul fara recurs nu fac parte din rata efectiva a dobanzii

Modificările contractuale precum si criteriile de derecunoaștere aferente sunt considerate a nu fi aplicabile în cazul activelor de factoring.

Titluri de datorie evaluate la cost amortizat pot fi achizitionale in diferite scopuri ale activitatii (cum ar fi indeplinirea cerintelor interne/externe de risc de lichiditate si plasarea eficienta a surplusului de lichiditate, pozitionarea strategica stabilita de Comitetul Executiv, initierea si incurajarea relatiilor cu clientii, inlocuirea activitatilor de creditare cu alte activitati pentru imbunatatirea profitabilitatii). Principala caracteristica este aceea ca nu sunt asteptate vanzari frecvente si semnificative a unor astfel de titluri de datorie.

Metoda ratei efective a dobanzii este utilizata pentru recunoasterea veniturilor din dobanzi si a cheltuielilor cu dobanzile. Venitul din dobanzi se calculeaza astfel:

- EIR aplicat la valoarea contabila bruta a activelor financiare care nu sunt depreciate (Stadiul 1 si Stadiul 2, a se vedea sectiunea "Deprecierea instrumentelor financiare");
- EIR aplicat costului amortizat pentru activele financiare depreciate (Stadiul 3, a se vedea sectiunea "Deprecierea instrumentelor financiare"); si
- EIR ajustat la riscul de credit aplicat la costul amortizat pentru activele financiare POCI.

Activele financiare la valoarea justa prin alte elemente ale rezultatului global

Titlurile sunt evaluate la valoarea justa prin alte elemente ale rezultatului global (FVOCI), daca fluxurile lor de numerar contractuale sunt conforme cu SPPI si sunt detinute in cadrul unui model de afaceri al carui obiectiv este atins atat prin colectarea fluxurilor de numerar contractuale, cat si prin vanzarea activelor. In situatia pozitiei financiare, acestea sunt incluse pe linia "Investitii in titluri de datorie la valoarea justa prin alte elemente ale rezultatului global".

Venitul din dobanzi din aceste active se calculeaza folosind EIR si este inclus pe linia "Venit net din dobanzi" in situatia profitului sau pierderii. Castigurile si pierderile din derecunoasterea acestor active sunt recunoscute in situatia profitului sau pierderii pe linia " Cheltuieli nete cu ajustările pentru pierderile asteptate din risc de credit. Ca rezultat, impactul evaluarii recunoscut in situatia profitului sau pierderii este acelasi ca si pentru activele financiare evaluate la costul amortizat.

Diferenta dintre valoarea justa la care activele sunt contabilizate in situatia pozitiei financiare si costul lor amortizat este recunoscuta ca element ale rezultatului global („OCI”) acumulata in capitalurile proprii, pe linia "Rezerva privind titlurile la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global" in situatia modificarilor capitalurilor proprii. Modificarea valorii juste pentru perioada respectiva este inregistrata in

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

OCI în situația rezultatului global pe linia "Modificarea valorii juste a titlurilor de datorie la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global".

Titlurile incluse în această categorie sunt subiect ale cerințelor de depreciere conform standardului (IFRS 9.5.5.1), iar deprecierea acestora se calculează luând în considerare pierderile așteptate din risc de credit în următorul an sau pe durata vieții, în funcție de stadiul în care activul este desemnat. Cu toate acestea, pierderea așteptată din risc de credit este recunoscută în rezultatul global și nu reduce valoarea contabilă a activului financiar. Valoarea pierderii așteptate din risc de credit este recunoscută în situația profitului sau pierderii la poziția „Cheltuieli nete cu ajustările pentru pierderile așteptate din risc de credit”.

Caracteristica comună a investițiilor în instrumentele de datorie FVOCI constă în faptul că optimizarea randamentelor prin vânzarea lor este esențială pentru atingerea obiectivelor de afaceri. Vânzarile sunt efectuate pentru a optimiza poziția de lichiditate sau pentru a realiza câștigurile sau pierderile din valoarea justă. Ca urmare, obiectivele de afaceri sunt atinse atât prin colectarea fluxurilor de numerar contractuale, cât și prin vânzarea titlurilor.

Pentru anumite investiții în instrumente de capitaluri proprii care nu sunt deținute pentru tranzacționare Banca folosește opțiunea de a le măsura la FVOCI. Această alegere se aplică doar la recunoașterea inițială, este irevocabilă și este luată în considerare numai pentru investiții strategice, semnificative în relații de afaceri bancare. Câștigurile sau pierderile din valoarea justă pentru perioada sunt raportate ca OCI în rândul „Modificarea valorii juste a titlurilor de datorie la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global” din situația rezultatului global.

c. Clasificarea și măsurarea ulterioară a datoriilor financiare

Datoriile financiare sunt clasificate ca fiind evaluate la costul amortizat.

Pentru prezentarea acestora în situația poziției financiare se utilizează următoarele linii: "Depozite de la bănci", "Depozite de la clienți", "Alte împrumuturi și linii de finanțare" și "Alte datorii".

Cheltuielile cu dobânzile sunt raportate pe linia "Venituri nete din dobânzi" în situația profitului sau pierderii.

d. Deprecierea instrumentelor financiare conform IFRS 9

Banca recunoaște ajustări pentru pierderi așteptate din risc de credit pentru instrumentele financiare evaluate la cost amortizat sau la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global, respective pentru titluri de datorie, depozite la vedere, credite și avansuri, precum și creanțe comerciale. Provizioanele pentru angajamentele de creditare și pentru garanțiile financiare se calculează dacă acestea îndeplinesc definițiile conform IFRS 9. Ajustarea se bazează pe pierderile așteptate din risc de credit a caror măsurare reflectă:

- valoare imparțială și ponderată cu probabilități, care este determinată prin evaluarea unei serii de rezultate posibile;
- valoarea în timp a banilor; și
- informații rezonabile și justificabile care sunt disponibile fără costuri sau eforturi nejustificate la data de raportare privind evenimente trecute, condițiile actuale și previziunile condițiilor economice viitoare.

Valoarea pierderii așteptate din risc de credit este recunoscută ca o ajustare pentru pierdere. În scopul măsurării valorii pierderilor estimate din creditare și recunoașterea venitului din dobânzi, Banca face distincția între cele trei stadii ale deprecierei.

Conform IFRS 9 se utilizează următoarele definiții ale pierderii de credit așteptate :

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

- pierderea așteptată pe întreaga durată de viață – pierderea așteptată din risc de credit care apare ca urmare a tuturor evenimentelor posibile de nerambursare pe durata de viață a instrumentelor financiare.
- pierderea așteptată pe o perioadă de 12 luni – partea din pierderea așteptată din risc de credit care reprezintă pierderea de credit așteptată a unui instrument financiar posibil în următoarele 12 luni de la data raportării.

Abordarea bazată pe 3 stadii se aplică instrumentelor financiare care intră sub incidența cerințelor privind deprecierea IFRS 9 și care nu sunt clasificate ca fiind depreciate la data cumpărării sau originării (POCI), care reprezintă o categorie separată. În funcție de statutul de depreciere și de evaluarea evoluției riscului de credit, aceste instrumente financiare sunt atribuite în unul din cele trei stadii. A

Stadiul 1 se referă la instrumentele financiare pentru care nu există creștere semnificativă a riscului de credit înregistrată de la recunoașterea inițială. Deprecierea este recunoscută în pierderea de credit așteptată pe perioada de 12 luni. Venitul din dobânzi este recunoscut pe baza EIR aplicată la valoarea brută contabilă a activului financiar.

Dacă se identifică o creștere semnificativă a riscului de credit (SICR) de la recunoașterea inițială, instrumentul financiar este transferat în Stadiul 2, dar nu este încă considerat a fi depreciat. Deprecierea este măsurată în valoarea pierderii de credit așteptată pe întreaga durată de viață. Venitul din dobânzi este calculat folosind metoda ratei efective a dobânzii aplicată valorii contabile brute a activului financiar.

Activele financiare în Stadiul 3 sunt active depreciate. Un instrument financiar devine depreciat atunci când clientul intră în stare de nerambursare. Definiția stării de nerambursare aplicată de Banca a fost dezvoltată în conformitate cu definiția utilizată la nivelul Grupului BCR. Definiția reflectă regulile pentru contaminarea la nivelul grupurilor de clienți aflați în legătură și clarifică conceptul de nerambursare tehnică. Banca aplică în general o abordare la nivel de client în procesul de aplicare a definiției stării de nerambursare, ceea ce duce la o depreciere a tuturor expunerilor, chiar dacă starea de nerambursare s-a realizat la nivelul unui sau a câtorva conturi/contracte ale clientului respectiv ("efect de contaminare"). Pe de altă parte, ieșirea din starea de nerambursare presupune ca expunerea totală încetează să mai fie depreciată. Deprecierea pentru astfel de active financiare este măsurată în valoarea pierderii de credit estimată pe durata de viață. Venitul din dobânzi este recunoscut prin aplicarea EIR la costul amortizat (i.e. valoarea contabilă netă) a activului financiar.

Din perspectiva poziției financiare, dobânda este acumulată pe baza valorii contabile brute a activelor financiare. Diferența dintre dobânda acumulată și veniturile din dobânzi recunoscute se reflectă în poziția financiară la linia Active financiare la cost amortizat reducând valoarea acestora prin contul de depreciere (fără a afecta contul de profit sau pierdere poziția pierdere netă din depreciere).

Ajustările pentru pierderea așteptată diminuează valoarea activelor, respectiv valoarea netă contabilă a activelor financiare măsurate la cost amortizat este diferența dintre valoarea contabilă brută și ajustarea pentru pierderea așteptată cumulată. Cu toate acestea, pentru activele financiare măsurate la valoare justă prin alte elemente ale rezultatului global, ajustările pentru pierderea așteptată sunt recunoscute prin alte elemente ale rezultatului global, în "Rezerva privind titlurile evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global" în situația modificărilor capitalurilor proprii și nu reduce valoarea contabilă a activului financiar.

În cazul POCI pierderile de așteptate pe durata de viață sunt reflectate inițial în rata efectivă a dobânzii ajustată. Ca urmare, nu se recunoaște nici o ajustare de pierdere așteptată la recunoașterea activului.

În consecință, doar modificările negative ale pierderilor așteptate după recunoașterea inițială sunt recunoscute drept ajustări de depreciere, în timp ce modificările favorabile sunt recunoscute ca și castiguri din depreciere crescând valoarea contabilă brută a activelor financiare POCI.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Ajustările pentru pierderea așteptată aferente angajamentelor de creditare și garanțiilor financiare sunt prezentate în situația poziției financiare pe linia "Alte datorii". În cazul liniilor de credit netrase deprecierea se calculează separat pentru partea netrasă.

În situația profitului sau pierderii, pierderile așteptate și reversarea acestora (castigurile) pentru toate instrumentele financiare sunt prezentate pe linia "Cheltuieli nete cu ajustările pentru pierderile așteptate din risc de credit

". Informații referitoare la deprecierea activelor financiare sunt prezentate în Nota 24.

e. Derecunoașterea instrumentelor financiare inclusiv tratamentul modificărilor contractuale

(i) Derecunoașterea instrumentelor financiare

Un activ financiar (sau, când este posibil, o parte dintr-un activ financiar sau o parte dintr-un grup similar de active financiare) este derecunoscut atunci când:

- Expiră drepturile contractuale de a primi fluxuri de numerar; sau
- Banca a transferat drepturile sale de a primi fluxuri de numerar provenite din activ sau și-a asumat obligația de a plăti fluxurile de numerar primite în întregime, fără o întârziere semnificativă către o terță parte, printr-o înțelegere de tip "pass through";

și de asemenea:

- A transferat majoritatea riscurilor și beneficiilor aferente dreptului de proprietate asupra activului sau;
- Nu a transferat, nici reținut majoritatea riscurilor și beneficiilor aferente dreptului de proprietate asupra activului dar a transferat controlul asupra activului.

Diferența dintre valoarea contabilă a activului derecunoscut și pretul primit este prezentată în poziția profitului sau pierderii pe linia "Castiguri/pierderi din derecunoașterea activelor financiare măsurate la cost amortizat", sau, pentru titlurile măsurate prin alte elemente ale rezultatului global pe linia "Alte castiguri/pierderi din derecunoașterea activelor financiare care nu sunt măsurate la valoare justă prin profit sau pierdere".

Pentru activele financiare măsurate la FVPL, castigurile sau pierderile din derecunoaștere sunt recunoscute împreună cu rezultatul măsurării în linia "Rezultat net din tranzacționare" sau "Castiguri/pierderi din instrumente financiare măsurate la valoare justă prin profit sau pierdere".

(ii) Criteriile de derecunoaștere în funcție de modificările contractuale ale activelor financiare

În cursul normal de desfășurare a activității de creditare și în acord cu respectivii debitori, Banca poate renegocia sau modifica anumite termene și condiții ale contractelor. Acest lucru poate implica renegocieri comerciale sau modificări contractuale având ca scop reducerea sau prevenirea dificultăților financiare ale împrumutatului.

În scopul de a surprinde substanța economică și efectul financiar al unor modificări contractuale de acest tip, Banca a elaborat un set de criterii pentru a evalua dacă termenii modificați sunt substanțial diferiți de cei inițiali.

Modificările contractuale substanțiale duc la derecunoașterea activului financiar original și recunoașterea activului financiar modificat ca un nou instrument financiar. Aceste modificări includ următoarele evenimente:

- schimbarea debitorului (doar dacă nu este o schimbare formală cum ar fi schimbarea numelui);

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

- schimbarea valutei contractului (doar dacă modificarea nu rezulta din exercitarea unei opțiuni încorporate în contractul original cu condiții agreeate anterior de modificare, sau dacă noua valută este la fel cu cea originală);
- introducerea unei caracteristici contractuale non-SPPI (doar dacă nu sunt introduse cu scopul de a îmbunătăți recuperările de la debitori prin acordarea unor concesiuni pentru a-i ajuta să-și revină din dificultăți financiare);
- eliminarea unei caracteristici contractuale non-SPPI.

Unele criterii de derecunoaștere fac distincția între modificările contractuale care se aplică debitorilor cu dificultăți financiare. Aplicarea anumitor modificări debitorilor cu dificultăți financiare nu sunt considerate substanțiale deoarece o nouă rescadențare este adaptată condițiilor lor financiare în scopul de a îmbunătăți posibilitatea Banlei de recuperare a creditelor acordate.

Pe de altă parte, aceleași modificări contractuale aplicate debitorilor performanți pot fi considerate ca fiind substanțiale încât să garanteze derecunoașterea, după cum este detaliat în continuare.

Din această perspectivă, următoarele criterii determină derecunoașterea, cu excepția cazului în care sunt considerate măsuri de restructurare, sunt aplicate clienților în stare de nerambursare sau declanșează starea de nerambursare:

- graficul de rambursare s-a modificat astfel încât durata medie rămasă până la scadența activelor să fie modificată cu mai mult de 100% și nu mai mică de doi ani în comparație cu activul inițial;
- modificarea calendarului/valorii fluxurilor de numerar contractuale care determină ca valoarea actualizată a fluxurilor de numerar modificate (actualizate la rata efectivă a dobânzii înainte de modificare) să fie diferită cu mai mult de 10% din valoarea contabilă brută a activului imediat înainte de modificare (evaluarea cumulată ținând cont de toate modificările care au avut loc în ultimele douăsprezece luni);
- renegocierile comerciale inițiate de un debitor care caută condiții mai bune ca o alternativă la refinanțare, în timp ce există o opțiune de plată anticipată/rambursare anticipată și o piață de refinanțare suficient de competitivă. Acest criteriu de derecunoaștere se aplică rar la creditele din Stadiul 2 și niciodată în Stadiul 3.

În cazul în care modificările contractuale care se califică drept măsuri de restructurare sunt aplicate clienților aflați în imposibilitate de plată sau factorii declanșatori ai stării de nerambursare sunt semnificativi și se reprezintă o stingere a drepturilor contractuale originale, ele determină derecunoașterea. Exemple de astfel de modificări sunt:

- un nou acord cu termeni semnificativi diferiți ca parte a restructurării, prin care se suspendă drepturile asupra activelor inițiale;
- consolidarea creditelor multiple originale într-unul singur, cu termeni substanțial diferiți;
- transformarea unui credit revolving în non-revolving.

Modificările contractuale care duc la derecunoașterea activelor originale conduc la recunoașterea inițială a noilor active financiare. În cazul în care debitorul este în incapacitate de plată sau modificarea semnificativă duce la neindeplinirea obligațiilor, atunci noul activ va fi tratat ca și POCI. Diferența dintre valoarea contabilă a activului derecunoscut și valoarea justă inițială a noului activ POCI este prezentată în situația contului de profit sau pierdere în linia " Cheltuieli nete cu ajustările pentru pierderile așteptate din risc de credit ".

În cazul în care debitorul nu este în incapacitate de plată sau modificarea semnificativă nu duce la neindeplinirea obligațiilor, noul activ recunoscut după derecunoașterea activului inițial va fi în Stadiul 1.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Pentru creditele evaluate la cost amortizat, soldul neamortizat al comisioanelor de acordare și al costurilor tranzacției considerate în rata efectivă a dobânzii, este prezentat pe linia "Venit net din dobânzi" la data derecunoașterii.

Reluarea pe venituri a ajustărilor pentru pierderi așteptate din credit aferente activului inițial la data acestei modificări semnificative, precum și ajustările pentru pierderi din credit recunoscute pentru noul activ sunt prezentate în poziția "Cheltuieli nete cu ajustările pentru pierderile așteptate din risc de credit".

Castigurile sau pierderile din modificare sunt egale cu diferența dintre valoarea contabilă brută înainte de modificare și valoarea actualizată a fluxurilor de numerar în baza termenilor modificați, actualizați cu rata efectivă inițială a dobânzii.

În situația profitului sau pierderii, câștigul sau pierderea rezultată din modificare este prezentată pe linia "Venit net din dobânzi" în cazul în care modificarea se referă la activele financiare din Stadiul 1 și 2. Pentru activele financiare din Stadiile 3 și activele financiare POCI, câștigul sau pierderea rezultată din modificare este prezentat pe linia "Rezultatul din deprecierea instrumentelor financiare".

(iii) Derecunoașterea datoriilor financiare

O datorie financiară este derecunoscută atunci când obligația datorată este achitată, anulată sau expiră. Acest lucru apare în mod normal atunci când datoria este rambursată sau rascumpărată. În situația profitului sau pierderii, diferența dintre valoarea contabilă a datoriei financiare derecunoscute și valoarea plătită este prezentată în linia "Alte câștiguri / pierderi din instrumentele financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă prin contul de profit sau pierdere" (în perioada comparativă, "Castigurile / pierderile din activele și datoriile financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă prin contul de profit sau pierdere net"), "Castigurile / pierderile din instrumente financiare evaluate la valoarea justă prin contul de profit sau pierdere" și "Rezultatul net din tranzacționare" în funcție de modalitatea de evaluare a datoriei financiare derecunoscute.

5.2 Moneda străină

Tranzacțiile în valută sunt înregistrate la cursul de schimb de la data tranzacției. La data bilanțului, activele și datoriile monetare denominate în valută sunt convertite folosind cursul de schimb de închidere stabilit de BNM. Ratele de schimb la sfârșitul anului și ratele medii pe an au fost:

	2023		2022	
	USD	Euro	USD	Euro
Media perioadei	18,1607	19,6431	18,9032	19,8982
Finele anului	17,4062	19,3574	19,1579	20,3792

Diferențele de curs care provin din decontarea tranzacțiilor la cursuri diferite de cele de la data tranzacției, precum și diferențele de curs valutar nerealizate din active și datorii monetare în valută străină nedecontate sunt recunoscute în situația profitului sau pierderii.

5.3 Credite restructurate

Banca încearcă să restructureze creditele decât să intre în posesia garanției atunci când este posibil. Acest lucru poate să însemne o extindere a graficului de plată și o renegociere a condițiilor de creditare. Odată ce au fost renegociate condițiile de creditare, orice depreciere este determinată prin utilizarea ratei efective a dobânzii (EIR) originală, care a fost calculată până la modificarea termenilor, iar creditul nu mai este considerat restant. Conducerea Băncii revizuieste în mod continuu creditele renegociate pentru a se asigura că toate cerințele sunt respectate și plățile ulterioare vor avea loc. Creditele continuă să fie obiectul unei evaluări individuale sau colective a deprecierei, calculată cu ajutorul ratei efective a dobânzii (EIR) originale a creditului.

5.4 Credite și avansuri acordate clienților

Creditele acordate de către Bancă reprezintă credite la care fondurile sunt remise direct debitorului și sunt recunoscute în bilanț atunci când fondurile sunt puse la dispoziția debitorilor. Aceste credite sunt recunoscute inițial la valoarea justă a fondurilor acordate, și sunt ulterior evaluate la costul amortizat folosind metoda ratei efective a dobânzii.

Banca prezintă informații referitoare la portofoliul de credit precum și ajustările pentru deprecierea creditelor în baza următoarei clasificări a clienților:

- credite corporate
- credite întreprinderi mici
- credite de consum garantate
- credite de consum negarantate
- credite ipotecare

5.5 Imobilizări corporale

Imobilizările corporale sunt înregistrate la cost minus amortizarea cumulată și pierderile din depreciere.

Cheltuielile de reparație și întreținere sunt incluse în cheltuielile operaționale la momentul efectuării acestora. Investițiile ulterioare aferente imobilizărilor corporale sunt recunoscute ca active doar atunci când investiția îmbunătățește condiția activului peste valoarea estimată inițial.

Atunci când valoarea contabilă a unui activ este mai mare decât valoarea recuperabilă estimată, activul este recunoscut la valoarea recuperabilă. Câștigurile și pierderile din vânzarea imobilizărilor corporale sunt determinate ca diferența între valoarea contabilă a activului și prețul sau de vânzare și sunt înregistrate ca venituri sau cheltuieli.

Amortizarea este calculată prin metoda liniară pe toată durata de viață utilă estimată a activului.

Uzura este calculată prin metoda amortizării liniare pe toată durata de funcționare utilă estimată a activului conform tabelului următor:

Imobilizări corporale	<u>Depreciere(%) / an</u>
Clădiri	3%
Echipamente și instalații	20-33%
Vehicule	20%

5.6 Imobilizări necorporale

Imobilizările necorporale sunt înregistrate la valoarea de achiziție minus amortizarea. Cheltuielile viitoare sunt capitalizate în cazul în care acestea vor spori durata de viață utilă sau vor genera beneficii economice viitoare. Alte cheltuieli sunt înregistrate când sunt efectuate. Amortizarea este calculată prin metoda liniară în funcție de durata de viață utilă.

Amortizarea este calculată prin metoda liniară în funcție de durata de funcționare utilă. Ratele de amortizare aprobate sunt prezentate mai jos:

Imobilizări necorporale	<u>Deprecie (%) / an</u>
Licențe	10-20%
Programe informatice	20-100%

5.7 Leasing

Determinarea înregistrării unui contract ca fiind leasing depinde de substanța contractului și necesită o evaluare a faptului că îndeplinirea contractului depinde de utilizarea unui anumit activ sau a unui grup de active și în cadrul acestuia se transmite dreptul de utilizare a activului.

Banca în calitate de locator

Un leasing financiar este un contract de leasing care transferă substanțial toate riscurile și beneficiile aferente dreptului de proprietate asupra unui activ. În cazul unui contract de leasing financiar locatorul raportează o creanță de la locator în rubrica „Creanțe din leasing financiar”. Creanța este egală cu valoarea actualizată a plăților viitoare stabilite prin contract, luând în considerare orice valoare reziduală. Venitul din dobânzi aferent creanței este prezentat în situația profitului sau pierderii în rubrica „Alte venituri similare” sub linia „Venituri nete din dobânzi”.

În cazul contractelor de leasing operațional, care sunt alte contracte de leasing decât leasingul financiar, activul închiriat este raportat de locator la poziția „Imobilizări corporale” sau în „Investiții imobiliare” și se amortizează conform principiilor aplicabile activelor implicate. Venitul din leasing este recunoscut liniar pe durata contractului de închiriere în contul de profit sau pierdere în poziția „Venituri din închirierea investițiilor imobiliare și alte leasinguri operaționale”. Leasingul operațional include în principal, leasingul de bunuri imobiliare comerciale și autoturisme.

Pentru toate contractele din scopul IFRS 16, Banca recunoaște un drept de utilizare a activului și o datorie de leasing corespondentă.

Datoria de leasing este măsurată la o valoare egală cu valoarea actualizată a plăților de leasing aferente duratei contractuale, care nu sunt plătite la acea dată. Rata de actualizare pentru a măsura valoarea actualizată a datoriilor de leasing este rata dobânzii implicită în contractul de leasing. Dacă aceasta nu este determinată, Banca utilizează rata de împrumut incrementală.

La începutul unui contract de leasing, Banca măsoară dreptul de utilizare a activului la cost.

Banca include în costul pentru dreptul de utilizare a activului următoarele:

- a) Valoarea aferentă măsurării inițiale a datoriei de leasing;
- b) Plăți de leasing efectuate la începutul contractului sau înainte de data de început a contractului, mai puțin orice stimulente de leasing primit;
- c) Costuri directe inițiale

Pentru fiecare perioadă de raportare, Banca va calcula datoria de leasing în moneda originală a contractului și va efectua conversia în MDL la cursul de schimb din ziua raportării. Banca va recunoaște orice diferență de curs valutar în contul de profit sau pierdere.

Dreptul de utilizare nu este un element monetar și este recunoscut în MDL, moneda funcțională a Bancii. Astfel, dreptul de utilizare nu este remăsurat ulterior pentru a considera diferențele de curs valutar, cum se întâmplă în cazul datoriei de leasing.

Măsurarea ulterioară

După data de început a contractului, Banca măsoară dreptul de utilizare a activului aplicând metoda costului. Valoarea dreptului de utilizare a activului este redusă cu orice amortizare acumulată sau orice ajustări din depreciere acumulate și ajustată ca urmare a oricărei remăsurări a datoriei de leasing.

Banca va calcula amortizarea dreptului de utilizare a activului pe bază liniară pe perioada cea mai scurtă dintre perioada contractului de leasing și durata de viață utilă a dreptului de utilizare a activului.

După data tranziției, Banca măsoară datoria de leasing după cum urmează:

- creșterea valorii contabile pentru a reflecta dobânda aferentă datoriei de leasing;
- reducerea valorii contabile pentru a reflecta plățile de leasing efectuate; și

remăsurarea valorii contabile pentru a reflecta orice remăsurare sau modificare în contractul de leasing sau pentru a reflecta plățile revizuite de leasing care sunt, în fond, fixe.

5.8 Împrumuturi și linii de finanțare

Împrumuturile sunt recunoscute inițial la valoare justă, calculată ca valoarea încasărilor minus costurile de tranzacție aferente. Ulterior împrumuturile sunt evaluate la costul amortizat iar orice diferență între încasările nete și valoarea de răscumpărare este recunoscută în contul de profit și pierdere pentru perioada trecută până la maturitate folosind metoda ratei efective a dobânzii.

5.9 Compensarea activelor și datoriilor financiare

Activele și datorile financiare sunt compensate iar suma netă este raportată în situația poziției financiare atunci când există o obligație legală cu privire la compensarea sumelor recunoscute și există intenția de realizare sau de compensare a acestora pe o bază netă sau de realizare a activului și de decontare a datoriei simultan.

5.10 Recunoașterea veniturilor și cheltuielilor

Venituri și cheltuieli din dobânzi

Pentru toate instrumentele financiare evaluate la cost amortizat și activele financiare purtătoare de dobândă evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global, veniturile sau cheltuielile din dobânzi sunt înregistrate utilizând EIR. EIR reprezintă rata care actualizează exact plățile și încasările viitoare de numerar pe durata de viață preconizată a instrumentului financiar, sau acolo unde este cazul, pe o durată mai scurtă, la valoarea contabilă netă a activului financiar sau a datoriei financiare. Calculul ia în considerare condițiile contractuale ale instrumentului financiar (de exemplu opțiunile de plată în avans) și include toate taxele sau costurile incrementale care sunt direct atribuibile instrumentului și sunt o parte integrantă a EIR, dar nu și pierderile viitoare din credit.

Valoarea contabilă a activului financiar sau a datoriei financiare se ajustează în cazul în care Banca își revizuieste estimările de plăți sau încasări. Valoarea contabilă ajustată este calculată pe baza EIR original și modificarea valorii contabile este înregistrată ca venituri din dobânzi pentru active financiare și cheltuieli din dobânzi pentru datoriile financiare.

Taxele și comisioanele care se referă direct la generarea activului sau a obligației financiare (atât veniturile, cât și cheltuielile) fac parte din EIR. Taxele de angajament aferente creditelor, care este posibil să fie utilizate treptat, sunt amânate împreună cu cheltuielile directe aferente, și sunt recunoscute ca parte a EIR a creditului.

Odată ce valoarea înregistrată a unui activ financiar sau a unui grup de active financiare similare a fost redusă datorită pierderii din depreciere, venitul din dobândă continuă să fie contabilizat folosind rata dobânzii utilizată pentru actualizarea fluxurilor de numerar viitoare în scopul evaluării pierderii din depreciere.

Taxe și comisioane

Veniturile din taxe și comisioane ca urmare a serviciilor oferite de Bancă clienților săi includ serviciile de administrare a numerarului, tranzacții cu cardurile, pentru deservirea conturilor, alte comisioane și sunt recunoscute în situația contului de profit sau pierdere prin metoda specializării exercițiului (metoda calculării), la data prestării serviciului.

Taxele și comisioanele din garanții sunt recunoscute în timp pentru perioada acoperită.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Alte cheltuieli din taxe și comisioane se referă în mare parte la taxe aferente tranzacțiilor și serviciilor, și sunt recunoscute ca și cheltuieli în momentul în care este prestat serviciul.

Venituri din dividende

Veniturile din dividende primite sunt recunoscute de Bancă atunci când dreptul de primire a dividendelor este stabilit, ceea ce de obicei coincide cu momentul aprobării de către acționari a dividendelor spre plată.

Venitul net din tranzacționare

Venitul net din tranzacționare include venitul minus pierderea din operațiunile de schimb valutar.

6.11 Numerar și echivalente de numerar

În scopuri de raportare a fluxurilor de mijloace bănești, mijloacele bănești și echivalentele lor cuprind soldurile de mijloace bănești în numerar, mijloacele bănești depuse la Banca Națională a Moldovei sub forma de rezerve obligatorii, conturile Nostro în bănci, mijloacele bănești plasate în BNM și alte bănci, cu o scadență inițială mai mică de 90 de zile

Soldurile de numerar includ numai creanțele (depozitele) față de bancile centrale și instituțiile de credit care sunt rambursabile la cerere. Rambursabil la cerere înseamnă că pot fi retrase în orice moment sau cu un termen de notificare de numai o zi lucrătoare sau 24 de ore. Rezervele minime obligatorii sunt, de asemenea, prezentate în acest capitol.

5.12 Provizioane

Provizioanele sunt recunoscute dacă:

- iii) există o obligație curentă legală sau implicită rezultată din evenimente trecute;
- iv) este probabil ca o ieșire de resurse să fie necesară pentru stingerea obligației; și
- v) valoare poate fi estimată în mod fiabil.

În cazul în care există un număr de obligații similare, probabilitatea ca o ieșire de resurse să fie necesară într-o decontare se determină prin luarea în considerare a grupului de obligații ca un întreg. Provizioanele pentru care momentul de ieșire a resurselor este cunoscut sunt evaluate la valoarea actualizată a cheltuielilor, în cazul în care fluxul nu se va produce în decurs de un an. Banca recunoaște provizioane pentru concedii neutilizate, angajamente de creditare, provizioane pentru litigii, etc.

5.13 Beneficii acordate angajaților

Banca efectuează plăți pentru contribuții către fondurile înființate în Republica Moldova pentru pensii, asistentă medicală, și șomaj, calculate pe baza salariilor, pentru toți angajații Băncii. Banca nu participă la nici un alt plan de beneficii definite sau de pensionare și nu are nicio obligație de a oferi alte beneficii foștilor sau actualilor angajați, cu excepția beneficiilor incluse în politicile sale interne.

5.14 Active recuperate

Activele recuperate sunt active financiare și nefinanciare preluate de Bancă și care reprezintă garanția creditelor neperformante. Ele sunt inițial recunoscute la valoarea justă și ulterior sunt evaluate la valoarea minimă dintre valoarea contabilă și valoarea justă minus costurile de vânzare. Aceste active sunt prezentate în Nota 10 „Alte active”.

Conform politicii Băncii activele recuperate pot fi vândute. Câștigul reduce parțial sau total datoria pe care clientul o are față de Bancă. În general, Banca nu acceptă activele recuperate pentru activitatea sa.

5.15 Contribuția la fondul de garantare a depozitelor

Contribuția la fondul de garantare a depozitelor este recunoscută ca datorie atunci când are loc evenimentul obligatoriu care dă naștere plății. Dacă o contribuție este plătită înainte de evenimentul obligatoriu, aceasta este recunoscută ca o plată anticipată.

5.16 Parti afiliate

Părțile sunt considerate a fi afiliate dacă una dintre părți are capacitatea de a controla cealaltă parte sau de a exercita o influență semnificativă asupra celeilalte părți în luarea deciziilor financiare sau operaționale. La evaluarea fiecărei tranzacții posibile cu părțile afiliate, atenția este îndreptată către substanța relației mai degrabă decât formei juridice.

Natura relațiilor cu părțile afiliate cu care Banca a derulat tranzacții semnificative sau care au solduri semnificative la 31 decembrie 2023 și 2022 este prezentată mai jos:

Aceasta include:

- principalul acționar
- ultimul parinte al Bancii
- personal de conducere – cheie (membrii Comitetului Executiv) ai Băncii și membrii de familie apropiați ai acestora;

Tranzacțiile cu entitățile afiliate s-au derulat în cadrul desfășurării normale a activității la preturile pieței.

5.17 Impozit

Impozitul pe profit curent

Creașțele și datoriile privind impozitul pe profit curent sunt evaluate la valoarea care se așteaptă a fi recuperată de la sau plătită către autoritățile fiscale. Ratele de impozitare și legislația fiscală utilizate pentru calcularea sumelor sunt cele adoptate sau în mare măsură adoptate la data de raportare. În 2023 și 2022 rata de impozitare a fost de 12%.

Impozitul amânat

Impozitul amânat este determinat pe baza metodei bilanțiere privind diferențele temporare ce apar între bazele de impozitare ale activelor și datoriilor și valoarea contabilă a acestora. Datoriile privind impozitul amânat sunt recunoscute pentru toate diferențele temporare impozabile, cu excepția cazului în care datoria privind impozitul amânat provine din recunoașterea inițială a fondului comercial sau a unui activ sau a unei datorii nete dintr-o tranzacție care nu este o combinație de întreprinderi și care la data tranzacției nu afectează nici profitul contabil și nici profitul sau pierderea impozabilă.

O creanță privind impozitul amânat trebuie să fie recunoscută pentru toate diferențele temporare deductibile în măsura în care este probabil să fie disponibil un profit impozabil viitor față de care să poată fi utilizată diferența temporară deductibilă.

Valoarea contabilă a creanțelor privind impozitul amânat este revizuită la fiecare dată de raportare și redusă în măsura în care nu mai este probabil să fie disponibil suficient profit impozabil pentru a permite utilizarea beneficiului creanței privind impozitul amânat sau a unei părți din acesta.

Creașțele nerecunoscute privind impozitul amânat sunt reevaluate la fiecare dată de raportare și se recunosc în măsura în care a devenit probabil faptul că profitul impozabil viitor va permite recuperarea creanței privind impozitul amânat.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Creanțele și datoriile privind impozitul amânat sunt evaluate la ratele de impozitare preconizate a fi aplicabile pentru perioada în care activul este realizat sau datoria este decontată, pe baza ratelor de impozitare care au fost adoptate sau în mare măsură adoptate până la data de raportare.

Impozitul curent și impozitul amânat aferent elementelor recunoscute direct în capitalurile proprii sunt, de asemenea, recunoscute în capitalurile proprii și nu în poziția contul de profit sau pierdere.

6. Numerar și echivalente de numerar

	31.12.2023	31.12.2022
	MDL'000	MDL'000
Numerar (i)	54.300	78.170
Conturi la Banca Națională (ii)	802.149	1.129.017
Conturi curente și depozite la Bănci (iii)	218.742	111.681
Total	1.075.191	1.318.768

i) Numerar

	31.12.2023	31.12.2022
	MDL'000	MDL'000
Numerar în casierie	41.904	63.443
Numerar în bancomate	12.396	14.727
Total	54.300	78.170

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

ii) Conturi la Banca Națională

		31.12.2023	31.12.2022
		MDL'000	MDL'000
Cont curent	19	285.398	471.746
Rezerve obligatorii		402.282	495.087
Overnight		120.027	170.168
Total		807.707	1.137.001
Ajustari pentru pierderi așteptate din risc de credit		(5.558)	(1.984)
Total		802.149	1.129.017

BNM cere băncilor comerciale să păstreze în scopul asigurării lichidității o rezervă calculată ca un anumit procent din fondurile medii atrase de Bancă în luna precedentă, inclusiv toate depozitele de la clienți.

Rezervele obligatorii se constituie, în conturile deschise la BNM, în trei monede: MDL, EUR și USD după cum urmează.

- rezervele obligatorii în MDL se constituie din mijloacele atrase în MDL și valute neconvertibile
- rezervele obligatorii în EUR și USD se constituie din mijloacele atrase în valutele respective.

La data de 31 decembrie 2023 rata de calcul al volumului de rezervă minim în MDL a fost de 33% iar în valută străină a fost 43% (31 decembrie 2022: rata de calcul al volumului de rezervă minim în MDL a fost de 37% iar în valută străină a fost 45%).

Dobânda oferită de către BNM pentru fondurile conturilor rezervelor obligatorii pe parcursul anului 2023 a fost între 0.01% și 2.81% pe an la rezervele în valută străină și între 2.75% și 18.00% la rezervele în MDL (pe parcursul anului 2022 - 0.01% p. a. în valută și între 6.50% și 19.50% în MDL). Rezervele obligatorii deținute în conturi curente în Banca Națională pot fi folosite de către Bancă în operațiunile sale zilnice.

iii) Conturi curente și depozite la bănci

		31.12.2023	31.12.2022
		MDL'000	MDL'000
Conturi curente	19	224.752	117.246
Total		224.752	117.246
Ajustari pentru pierderi așteptate din risc de credit		(6.010)	(5.665)
		218.742	111.581

Nu există sume restante la conturi curente și depozite la bănci, iar Banca nu a găsit aceste sume. În nota 33 este prezentat ratingul pentru fiecare bancă.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

7. Credite și avansuri acordate clienței

Valoarea contabilă brută a creditelor și avansurilor acordate clienței, înregistrată la 31.12.2023 este de 1,202,480 mii MDL, în scădere cu 2.8% (34,327 mii MDL) comparativ cu perioada similară a anului precedent.

	31.12.2023			31.12.2022		
	Valoarea bruta	Ajustari pentru pierderi așteptate din risc de credit	Valoarea neta	Valoarea bruta	Ajustari pentru pierderi așteptate din risc de credit	Valoarea neta
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Credite corporale	440.676	(4.919)	435.757	483.458	(33.878)	449.580
Credite IMM	571.558	(34.161)	537.397	565.837	(20.186)	545.651
Credite întreprinderi micro	142	(142)		142	(142)	
Credite de consum negarantate	12.668	(225)	12.443	11.919	(247)	11.672
Credite de consum garantate	848	(7)	841	1.073	(9)	1.064
Credite ipotecare	176.588	(1.738)	174.850	174.378	(2.070)	172.308
Total	1.202.480	(41.192)	1.161.288	1.236.807	(56.532)	1.180.275

Analiza portofoliului de credite pe industrii este prezentată mai jos:

	31.12.2023			31.12.2022		
	Valoarea bruta	Ajustari pentru pierderi așteptate din risc de credit	Valoarea neta	Valoarea bruta	Ajustari pentru pierderi așteptate din risc de credit	Valoarea neta
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Industrie	141.129	(4.918)	136.211	133.104	(4.753)	128.352
Comerț	802.402	(32.793)	769.609	820.954	(20.668)	800.286
Servicii	49.465	(482)	48.983	30.928	(27.406)	3.521
Persoane fizice	190.104	(1.970)	188.134	187.370	(2.326)	185.044
Construcții	2.046	(128)	1.918	33.739	(462)	33.277
Agricultură și industrie alimentară	17.334	(901)	16.433	30.712	(917)	29.795
Total	1.202.480	(41.192)	1.161.288	1.236.807	(56.532)	1.180.275

Rata medie ponderată a dobânzii în parcursul anului 2023 pentru creditele acordate în EUR a fost de 5.22% (2022: 3.90%), pentru USD 4.55% (2022: 3.68%), și pentru MDL – 9.95% (2022: 8.86%).

Mișcarea ajustărilor pentru pierderi așteptate din risc de credit este prezentată mai jos:

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

2023

Credite Corporate	Ajustari pentru pierderi așteptate din riscul de credit				Valoarea contabilă brută			
	Stadiul 1 MDL'000	Stadiul 2 MDL'000	Stadiul 3 MDL'000	Total MDL'000	Stadiul 1 MDL'000	Stadiul 2 MDL'000	Stadiul 3 MDL'000	Total MDL'000
Sold la 1 ianuarie 2023	(2.244)	(4.320)	(27.314)	(33.878)	315.892	137.432	30.134	483.458
Miscari cu impact asupra ajustarii pentru pierderi așteptate din riscul de credit înregistrate în perioada:								
Transferuri:								
- de la Stadiul 1 către Stadiul 2	552	(1.163)	-	(611)	(45.701)	98.632	-	52.931
- de la Stadiul 1 sau 2 către Stadiul 3	50	-	(50)	-	(50)	-	50	-
- de la Stadiul 2 sau 3 către Stadiul 1	-	-	-	-	-	-	-	-
- de la Stadiul 3 către Stadiul 2	-	-	-	-	-	-	-	-
Emise noi sau achiziționate	(457)	-	-	(457)	49.097	-	-	49.097
Derecunoscute în timpul perioadei	396	1.232	27.256	28.885	(59.660)	(46.042)	(30.076)	(135.778)
Alte miscari în cadrul aceluiași Stadiu (modificare solc. parametri s.a.)	153	989	-	1.142	1.814	(10.346)	-	(9.032)
Total miscari cu impact asupra ajustarii pentru pierderile așteptate din risc de credit crediteelor înregistrate la	694	1.058	27.206	28.959	(54.499)	41.743	(30.026)	(42.782)
Sold la 31 decembrie 2023	(1.551)	(3.261)	(108)	(4.919)	261.393	179.176	107	440.676

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Credite pentru întreprinderi mici și mijlocii	Ajustări pentru pierderi pasteptate din risc de credit			Valoarea contabilă brută				
	Stadiul 1 MDL'000	Stadiul 2 MDL'001	Stadiul 3 MDL'000	Total MDL'000	Stadiul 1 MDL'000	Stadiul 2 MDL'000	Stadiul 3 MDL'000	Total MDL'000
Sold la 1 ianuarie 2023	(5.388)	(14.798)	-	(20.186)	256.812	309.025	-	565.837
Miscari cu impact asupra ajustării pentru pierderi așteptate din riscul de credit înregistrate în perioada:								
Transferuri:								
- de la Stadiul 1 către Stadiul 2	4.506	(5.301)	-	(795)	(118.891)	121.014	-	2.123
- de la Stadiul 1 sau 2 către Stadiul 3	673	-	(15.619)	(14.946)	(25.467)	-	28.899	3.432
- de la Stadiul 2 sau 3 către Stadiul 1	(564)	3.296	-	2.732	47.167	(60.566)	-	(13.378)
- de la Stadiul 3 către Stadiul 2	-	-	-	-	-	-	-	-
Emise noi sau achiziționate	(4.979)	-	-	(4.979)	170.251	-	-	170.251
Derecunoscute în timpul perioadei	1.272	2.832	-	4.104	(42.216)	(95.561)	-	(137.777)
Alte miscari în cadrul aceluiași Stadiu (modificare sold, parametri s.a.)	(1.749)	1.658	-	(91)	(14.332)	(4.597)	-	(18.929)
Total miscari cu impact asupra ajustării pentru pierderile așteptate din risc de credit/creditelor înregistrate	(842)	2.486	(15.619)	(13.975)	16.532	(39.709)	28.899	5.721
Sold la 31 decembrie 2023	(6.230)	(12.312)	(15.619)	(34.161)	273.343	269.316	28.899	571.558

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Credite Ipotecare	Ajustari pentru pierderi așteptate din risc de credit			Valoarea contabilă brută			Total MDL'000	
	Stadiul 1 MDL'000	Stadiul 2 MDL'000	Stadiul 3 MDL'000	Total MDL'000	Stadiul 1 MDL'000	Stadiul 2 MDL'000		Stadiul 1+3 MDL'000
Sold la 1 ianuarie 2023	(769)	(679)	(621)	(2.070)	162.137	9.990	2.250	174.377
Miscari cu impact asupra ajustării pentru pierderi așteptate din riscul de credit înregistrate în perioada:								
Transferuri:								
- de la Stadiul 1 către Stadiul 2	5	(172)	-	(166)	(1.367)	1.256	-	(111)
- de la Stadiul 1 sau 2 către Stadiul 3	-	-	-	-	-	-	-	-
- de la Stadiul 2 sau 3 către Stadiul 1	-	-	-	-	-	-	-	-
- de la Stadiul 3 către Stadiul 2	-	(25)	196	171	-	269	(300)	(31)
Emise noi sau achiziționate	(155)	-	-	(155)	29.645	-	-	29.645
Derecunoscute în timpul perioadei	44	25	206	275	(13.514)	(597)	-	(11.801)
Alte miscari în cadrul aceluiași Stadiu (modificare solc. parametri s.a.)	95	85	27	207	(14.794)	(588)	(10)	(15.492)
Total miscari cu impact asupra ajustării pentru pierderi așteptate din risc de credit înregistrate	(10)	(87)	429	332	2.571	240	(1.000)	2.210
la 31 decembrie 2023	(779)	(765)	(192)	(1.737)	165.108	10.230	1.251	176.589

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Credite de consum garantate	Ajustari pentru pierderi așteptate din risc de credit			Valoarea contabilă brută				
	Stadiul 1 MDL'000	Stadiul 2 MDL'000	Stadiul 3 MDL'000	Total MDL'000	Stadiul 1 MDL'000	Stadiul 2 MDL'000	Stadiul 3 MDL'000	Total MDL'000
Sold la 1 ianuarie 2023	(9)	-	-	(9)	1.073	-	-	1.073
Miscari cu impact asupra ajustării pentru pierderi așteptate din riscul de credit înregistrate în perioada:								
Transferuri:								
- de la Stadiul 1 către Stadiul 2	-	-	-	-	-	-	-	-
- de la Stadiul 1 sau 2 către Stadiul 3	-	-	-	-	-	-	-	-
- de la Stadiul 2 sau 3 către Stadiul 1	-	-	-	-	-	-	-	-
- de la Stadiul 3 către Stadiul 2	-	-	-	-	-	-	-	-
Emise noi sau achiziționate	(5)	-	-	(5)	591	-	-	591
Derecunoscute în timpul perioadei	6	-	-	6	(686)	-	-	(686)
Alte miscari în cadrul aceluiași Stadiu (modificare sold, parametri s.a.)	1	-	-	1	(130)	-	-	(130)
Total miscari cu impact asupra ajustării pentru pierderi așteptate din risc de credit înregistrate	2	-	-	2	(225)	-	-	(225)
Sold la 31 decembrie 2023	(7)	-	-	(7)	848	-	-	848

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUATIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Credite de consum negarantate	Ajustari pentru pierderi asteptate din risc de credit					Valoarea contabilă brută		
	Stadiul 1 MDL'000	Stadiul 2 MDL'001	Stadiul 3 MDL'000	Toxă MDL'000	Stadiul 1 MDL'000	Stadiul 2 MDL'000	Stadiul 3	Total MDL'000
Sold la 1 ianuarie 2023	(101)	(33)	(112)	(246)	1.681	127	112	11.919
Miscari cu impact asupra ajustarii pentru pierderi asteptate din riscul de credit inregistrate in perioada:								
Transferuri:								
- de la Stadiul 1 catre Stadiul 2	59	(76)	-	(16)	(671)	591	-	(81)
- de la Stadiul 1 sau 2 catre Stadiul 3	-	10	(31)	(21)	-	(55)	39	(16)
- de la Stadiul 2 sau 3 catre Stadiul 1	-	12	-	-2	9	(43)	-	(33)
- de la Stadiul 3 catre Stadiul 2	-	-	-	-	-	-	-	-
Emise noi sau achizitionate	(128)	-	-	(128)	8.925	-	-	8.925
Derecunoscute in timpul perioadei	38	12	93	144	(4.481)	(29)	(95)	(4.604)
Alte miscari in cadrul aceluiasi Stadiu (modificare sold, parametri s.a.)	31	-	-	51	(3.443)	-	-	(3.443)
Total miscari cu impact asupra ajustarii pentru pierderi asteptate din risc de credit inregistrate	1	(42)	62	21	339	464	55	748
La 31 decembrie 2023	(100)	(75)	(50)	(225)	12.020	591	57	12.667

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

2022

Credite Corporare	Ajustari pentru pierderi așteptate din risc de credit			Valoarea contabilă brută			
	Stadiul 1 MDL'000	Stadiul 2 MDL'000	Stadiul 3 MDL'000	Total MDL'000	Stadiul 2 MDL'000	Stadiul 3 MDL'000	Total MDL'000
Sold la 1 ianuarie 2022	(3.527)	(3.702)	(27.972)	(35.201)	103.077	29.985	435.250
Miscari cu impact asupra ajustării pentru pierderi așteptate din risc de credit înregistrate în perioada:							
Transferuri:							
- de la Stadiul 1 către Stadiul 2	2.079	(3.062)	-	(983)	107.120	-	25.117
- de la Stadiul 1 sau 2 către Stadiul 3	-	-	-	-	-	-	-
- de la Stadiul 2 sau 3 către Stadiul 1	(554)	1.613	-	1.059	(68.834)	-	46.492
- de la Stadiul 3 către Stadiul 2	-	-	-	-	-	-	-
Emise noi sau achiziționate	(139)	-	-	(139)	-	-	18.547
Derecunoscute în timpul perioadei	383	24	16	423	(1.382)	(16)	(63.424)
Alte miscari în cadrul aceluiași Stadiu (modificare sold, parametri s.a.)	(486)	808	642	964	(2.548)	165	21.477
Total miscari cu impact asupra ajustării pentru pierderi așteptate din risc de credit înregistrate	1.282	(618)	658	1.323	34.355	149	48.208
La 31 decembrie 2022	(2.244)	(4.320)	(27.314)	(33.878)	137.432	30.134	483.458

Banca Comercială Română Chișinău SA
 NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

	Ajustari pentru pierderi așteptate din risc de credit			Valoarea contabilă brută				
	Stadiul 1 MDL'000	Stadiul 2 MDL'001	Stadiul 3 MDL'000	Total MDL'000	Stadiul 1 MDL'000	Stadiul 2 MDL'000	Stadiul 3 MDL'000	Total MDL'000
Credite pentru întreprinderi mici și mijlocii								
Sold la 1 ianuarie 2022	(4.724)	(2.088)	-	(6.813)	472.912	40.135	-	513.047
Miscari cu impact asupra ajustării pentru pierderi așteptate din riscul de credit înregistrate în perioada:								
Transferuri:								
- de la Stadiul 1 către Stadiul 2	5.025	(14.716)	-	(9.691)	(3.127)	303.684	-	(7.586)
- de la Stadiul 1 sau 2 către Stadiul 3	-	-	-	-	-	-	-	-
- de la Stadiul 2 sau 3 către Stadiul 1	(2)	43	-	42	165	(1.176)	-	(1.011)
- de la Stadiul 3 către Stadiul 2	-	-	-	-	-	-	-	-
Emise noi sau achiziționate	(4.680)	-	-	(4.680)	130.514	-	-	130.614
Derecunoscute în timpul perioadei	517	1.548	-	2.065	(48.705)	(34.694)	-	(83.399)
Alte miscari în cadrul aceluiași Stadiu (modificare sold, parametri s.a.)	(1.523)	415	-	(1.109)	13.095	1.077	-	14.172
Total miscari cu impact asupra ajustării pentru deprecierea creditelor înregistrate în perioada	(663)	(12.710)	-	(13.373)	(2.610)	268.891	-	52.790
Sold la 31 decembrie 2022	(5.388)	(14.798)	-	(20.186)	256.812	309.025	-	565.837

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Credite ipotecare	Ajustari pentru pierderi asteptate din risc de credit			Valoarea contabilă brută				
	Stadiul 1	Stadiul 2	Stadiul 3	Total	Stadiul 1	Stadiul 2	Stadiul 3	Total
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Sold la 1 ianuarie 2022	(376)	(628)	(689)	(1.693)	146.251	11.005	3.330	160.585
Miscari cu impact asupra ajustarii pentru pierderi asteptate din riscul de credit inregistrate in perioada:								
Transferuri:								
- de la Stadiul 1 catre Stadiul 2	2	(13)	-	(12)	(578)	479	-	(99)
- de la Stadiul 1 sau 2 catre Stadiul 3	20	-	(20)	-	(20)	-	20	-
- de la Stadiul 2 sau 3 catre Stadiul 1	(8)	120	5	117	1.870	(1.178)	(757)	(65)
- de la Stadiul 3 catre Stadiul 2	-	-	-	-	-	-	-	-
Emise noi sau achizitionate	(215)	-	-	(215)	37.850	-	-	37.850
Derecunoscute in timpul perioadei	23	-	228	251	(9.815)	-	(251)	(10.067)
Alte miscari in cadrul aceluasi Stadiu (modificare sold, parametri s.a.)	(215)	(158)	(145)	(518)	(13.419)	(315)	(92)	(13.827)
Total miscari cu impact asupra ajustarii pentru deprecierea creditelor inregistrate in perioada	(394)	(51)	68	(377)	15.837	(1.014)	(1.080)	13.792
Sold la 31 decembrie 2022	(770)	(679)	(621)	(2.070)	162.137	9.990	2.250	174.377

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Credite de consum garantate	Ajustari pentru pierderi așteptate din risc de credit			Valoarea contabilă brută				
	Stadiul 1	Stadiul 2	Stadiul 3	Total	Stadiul 1	Stadiul 2	Stadiul 3	Total
	MDL'000	MDL'001	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Sold la 1 ianuarie 2022	(4)	-	(11)	(15)	1.294	-	11	1.306
Miscari cu impact asupra ajustarii pentru pierderi așteptate din riscul de credit înregistrate în perioada:								
Transferuri:								
- de la Stadiul 1 către Stadiul 2	-	-	-	-	-	-	-	-
- de la Stadiul 1 sau 2 către Stadiul 3	-	-	-	-	-	-	-	-
- de la Stadiul 2 sau 3 către Stadiul 1	-	-	-	-	-	-	-	-
- de la Stadiul 3 către Stadiul 2	-	-	-	-	-	-	-	-
Emise noi sau achiziționate	(7)	-	-	(7)	781	-	-	781
Derecunoscute în timpul perioadei	2	-	11	13	(864)	-	(11)	(875)
Alte miscari în cadrul aceluiași Stadiu (modificare solc, parametri s.a.)	(1)	-	-	(1)	(138)	-	-	(138)
Total miscari cu impact asupra ajustarii pentru deprecierea creditelor înregistrate în perioada	(6)	-	11	6	(221)	-	(11)	(233)
Sold la 31 decembrie 2022	(9)	-	-	(9)	1.073	-	-	1.073

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Credite de consum negarantate	Ajustari pentru pierderi așteptate din risc de credit			Valoarea contabilă brută				
	Stadiul 1 MDL'000	Stadiul 2 MDL'001	Stadiul 3 MDL'000	Total MDL'000	Stadiul 1 MDL'000	Stadiul 2 MDL'000	Stadiul 3 MDL'000	Total MDL'000
Sold la 1 ianuarie 2022	(34)	(14)	(116)	(164)	10.700	129	139	10.968
Miscari cu impact asupra ajustării pentru pierderi așteptate din riscul de credit înregistrate în perioada:								
Transferuri:								
- de la Stadiul 1 către Stadiul 2	33	(33)	-	-	(127)	127	-	-
- de la Stadiul 1 sau 2 către Stadiul 3	24	-	(24)	-	(24)	-	24	-
- de la Stadiul 2 sau 3 către Stadiul 1	-	-	-	-	-	-	-	-
- de la Stadiul 3 către Stadiul 2	-	-	-	-	-	-	-	-
Emise noi sau achiziționate	(125)	-	-	(125)	8.036	-	-	8.036
Derecunoscute în timpul perioadei	12	14	5	31	(4.236)	(29)	(26)	(4.391)
Alte miscari în cadrul aceluiași Stadiu (modificare sold parametri s.a.)	(10)	-	23	13	(2.669)	-	(25)	(2.693)
Total miscari cu impact asupra ajustării pentru deprecierea creditelor înregistrate în perioada	(67)	(19)	5	(82)	981	(2)	(27)	951
Sold la 31 decembrie 2022	(101)	(33)	(111)	(245)	11.681	127	112	11.919

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Creditele și avansurile acordate sunt prezentate mai jos

2023	Total	Credite corporative	Credite pentru întreprinderi mici și mijlocii	Credite pentru întreprinderi micro	Credite de consum negarantate	Credite de consum garantate	Credite ipotecare
Valori Brute ale creditelor și avansurilor acordate clienților, nedepreciate, Stadiul 1	712.712	261.393	273.343	-	12.020	848	165.108
0 zile	696.137	261.393	256.771	-	12.017	848	165.108
1-30 zile	16.575	-	16.572	-	3	-	-
Valori Brute ale creditelor și avansurilor acordate clienților, nedepreciate, Stadiul 2	459.312	179.176	269.316	-	590	-	10.230
0 zile	451.277	179.176	263.756	-	204	-	8.141
1-30 zile	8.035	-	5.560	-	386	-	2.089
31-60 zile	-	-	-	-	-	-	-
Valori Brute ale creditelor și avansurilor acordate clienților, depreciate, Stadiul 3	30.456	107	28.899	142	57	-	1.251
0 zile	-	-	-	-	-	-	-
1-31 zile	50	50	-	-	-	-	-
61-90 zile	11.253	-	11.253	-	-	-	-
91-180 zile	18.275	-	17.646	-	39	-	590
>360 zile	878	57	-	142	18	-	661
Valoare bruta total	1.202.480	440.676	571.558	142	12.667	848	176.589
Ajustari pentru pierderi așteptate din risc de credit	(41.192)	(4.919)	(34.161)	(142)	(225)	(7)	(1.738)
Valoare neta totală	1.161.288	435.757	537.397	-	12.443	841	174.850

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

2022	Total	Credite corporative	Credite pentru întreprinderi mici și mijlocii	Credite pentru întreprinderi micro	Credite de consum negarantate	Credite de consum garantate	Credite ipotecare
Valori Brute ale creditelor și avansurilor acordate clienților, nedepreciate, Stadiul 1	747.595	315.892	256.812	-	11.681	1.073	162.137
0 zile	747.586	315.892	256.812	-	11.672	1.073	162.137
1-30 zile	9	0	0	-	9	-	-
Valori Brute ale creditelor și avansurilor acordate clienților, nedepreciate, Stadiul 2	456.575	137.432	309.025	-	127	-	9.990
0 zile	455.871	137.432	309.025	-	56	-	9.357
1-30 zile	701	-	-	-	68	-	633
31-60 zile	3	-	-	-	3	-	-
Valori Brute ale creditelor și avansurilor acordate clienților, depreciate, Stadiul 3	32.637	30.134	-	142	111	-	2.250
0 zile	689	-	-	-	-	-	689
0-31 zile	313	-	-	-	13	-	300
91-180 zile	671	-	-	-	4	-	667
181-360 zile	572	-	-	-	7	-	566
>360 zile	30.392	30.134	-	142	87	-	28
Valoare bruta total	1.236.807	483.458	565.837	142	11.919	1.073	174.377
Ajustări pentru pierderi așteptate din risc de credit	(56.532)	(33.878)	(20.186)	(142)	(246)	(9)	(2.070)
Valoare netă totală	1.180.275	449.580	545.651	-	11.673	1.064	172.307

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

8. Investiții în titluri

Investiții în titluri de datorie la cost amortizat

	31.12.2023	31.12.2022
	MDL'000	MDL'000
Bonuri de trezorerie	314.194	311.372
Certificate emise de BNM	64.966	-
Total	379.160	311.372
Ajustari pentru pierderi așteptate din risc de credit	(17.557)	(14.609)
Total	361.603	296.763

Investiții în titluri evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global

	31.12.2023	31.12.2022
	MDL'000	MDL'000
Bonuri de trezorerie	212.795	132.727
Certificate emise de BNM	99.857	119.477
Total	312.652	252.204
Ajustari pentru pierderi așteptate din risc de credit	(14.477)	(11.833)
Total	312.652	252.204
Cota-parte în capitalul SRL „Biroul de Credit”	1.018	1.018
Total	313.670	253.223

Investiții în bonuri de trezorerie și certificate emise de BNM

Titluri de datorie destinate investițiilor la 31 decembrie 2023 reprezintă Bonuri de trezorerie în MDL cu scadența de la 91 zile la 364 zile, emise de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu rata dobânzii între 3.03 % și 6.65% p. a. (2022: 6.60 % și 22.01 p. a.). CBN sunt emise de BNM pe termen de 14 zile cu rata dobânzii de 4.75% (2022: 20.0%)

Investițiile în acțiuni sunt prezentate mai jos:

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

	Domeniu de activitate	Cota de participație	31.12.2023 MDL'000
SRL „Biroul de Credit”	Serviciul de credit	9,12%	1.018
Total			1.018

	Domeniu de activitate	Cota de participație	31.12.2022 MDL'000
SRL „Biroul de Credit”	Serviciul de credit	9,12%	1.018
Total			1.018

Mișcarea în titlurile evaluate la valoarea justă prin alto olomonto ale rezultatului global este prezentată mai jos:

	31.12.2023 MDL'000	31.12.2022 MDL'000
Valoarea de bilanș la 1 ianuarie	253.222	122.271
Venituri minus pierderi din valoarea justă	1.573	7.347
Venitul din dobânzi calculate	62.935	47.320
Venitul din dobânzi primite	(62.935)	(45.696)
Cumpărări	4.696.582	6.036.167
leșiri	(4.637.707)	(5.914.186)
Total	313.670	253.223

Rating-ul de tara calculat de catre Moodys pentru Republica Moldova este B3 în 2023 (2022 – B3).

Investitiile in tiluri de valoare la cost amortizat si la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global nu sunt nici depreciate, nici restante.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

9. Imobilizări corporale

	Clădiri și	Mobilier și	Autovehicule	Active în curs de	Drept de utilizare	Total
	terenuuri	echipamente	MDL'000	execuție	mijloace arendate	MDL'000
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Cost						
Sold la 1 ianuarie 2023	2.364	44.406	3.384	596	26.098	76.848
Adiții	-	-	-	2.206	12.154	14.360
Transferuri	56	1.962	-	2.018)	-	-
Derecunoașteri	-	(3.326)	(235)	-	-	(3.561)
Sold la 31 decembrie 2023	2.420	43.042	3.149	784	38.252	87.647
Amortizarea acumulată						
Sold la 1 ianuarie 2023	734	37.396	2.343	-	20.791	61.264
Cheltuiala anuală	54	3.027	339	-	5.266	8.686
Derecunoașteri	-	(3.326)	(221)	-	-	(3.547)
Sold la 31 decembrie 2023	788	37.097	2.460	-	26.057	66.402
Valoare netă de bilanț						
La 31 decembrie 2023	1.632	5.945	688	784	12.195	21.244
La 1 ianuarie 2023	1.630	7.010	1.042	596	5.307	15.585

La 31 decembrie 2023 costul imobilizărilor corporale depreciate complet dar care sunt încă folosite de Banca este 28.744 mii MDL (la 31 decembrie 2022 - 24.970 mii MDL).

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

	Clădiri și terenuri		Mobilier și echipamente		Autovehicule		Active în curs de execuție		Drept de utilizare mijloace arendate		Total	
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Cost												
Sold la 1 ianuarie 2022	2.364	42.721	3.384	616	25.945	75.030						
Adiții	-	4	-	2.816	2.820	5.640						
Transferuri	-	2.836	-	(2.836)	-	-						
Derecunoașteri	-	(1.155)	-	-	(2.667)	(3.822)						
Sold la 31 decembrie 2022	2.364	44.406	3.384	596	26.098	76.848						
Amortizarea acumulată												
Sold la 1 ianuarie 2022	682	35.564	1.929	-	16.676	54.851						
Cheltuiiala an.jala	52	2.980	414	-	5.653	9.099						
Derecunoașteri	-	(1.148)	-	-	(1.538)	(2.686)						
Sold la 31 decembrie 2022	734	37.496	2.343	-	20.791	61.264						
Valoare netă de bilanț												
La 31 decembrie 2022	1.630	7.010	1.042	596	5.307	15.585						
La 1 ianuarie 2022 December	1.682	7.157	1.456	616	9.269	20.179						

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

10. Imobilizări necorporale

Mișcările imobilizărilor necorporale pe parcursul anului încheiat la 31 decembrie 2023 sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Cost	Programe informaticice	Imobilizări necorporale în curs de execuție	Total
	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Sold la 1 ianuarie 2023	28.886	-	28.886
Intrări	-	674	674
Transferuri	674	(674)	-
Derecunoașteri	-	-	-
Sold la 31 decembrie 2023	29.560	-	29.560
Amortizare acumulata			
Sold la 1 ianuarie 2023	25.334	-	25.334
Cheltuielă anuală	2.891	-	2.891
Derecunoașteri	-	-	-
Sold la 31 decembrie 2023	28.225	-	28.225
Valoare neta de bilanț			
La 31 decembrie 2023	1.335	-	1.335
La 1 ianuarie 2023	3.552	-	3.552

În 2023 au fost capitalizate dezvoltări ale programelor informatice.

Mișcările imobilizărilor necorporale pe parcursul anului încheiat la 31 decembrie 2022 sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Cost	Programe informaticice	Imobilizări necorporale în curs de execuție	Total
	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Sold la 1 ianuarie 2022	26.692	2	26.694
Intrări	-	2.195	2.195
Transferuri	2.197	(2.197)	-
Derecunoașteri	-3	-	(3)
Sold la 31 decembrie 2022	28.886	-	28.886
Amortizare acumulata			
Sold la 1 ianuarie 2022	22.853	-	22.853
Cheltuielă anuală	2.481	-	2.481
Derecunoașteri	-	-	-
Sold la 31 decembrie 2022	25.334	-	25.334
Valoare neta de bilanț			
La 31 decembrie 2022	3.552	-	3.552
La 31 decembrie 2021	3.839	2	3.841

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

La 31 decembrie 2023, costul imobilizărilor necorporale depreciate complet dar care sunt în continuare folosite de Banca este 12.800 mii MDL (la 31 decembrie 2022 9.164 mii MDL).

11. Alte active

	Note	31.12.2023 MDL'000	31.12.2022 MDL'000
Active nefinanciare			
Alte cheltuieli în avans		1.521	2.897
Alte active		367	417
Total active nefinanciare		1.888	3.314
Active financiare			
Finanțări factoring fără recurs		6.471	12.617
Operațiuni cu carduri bancare		4.213	2.031
Creanțe privind leasingul operational		803	805
Creanțe privind servicii de colectare		193	193
Decontări cu clienți		3.983	1.894
Creanțe privind investiții de capital		-	143
Total active financiare	31	16.663	17.683
Total		17,551	20.997

Majoritatea activelor financiare reprezintă creanțe din contracte de factoring fără recurs. Mai jos este prezentată divizarea între expunere și provizion aferente creanțelor de factoring pentru 2023 și 2022:

	31.12.2023 MDL'000	31.12.2022 MDL'000
Creanțe din factoring fără recurs	6.483	12.649
Ajustări pentru pierderi așteptate din risc de credit	(12)	(32)
Total	6.471	12.617

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

12. Depozite de la bănci

	31.12.2023	31.12.2022
	MDL'000	MDL'000
Citibank Europe PLC, Dublin - Sucursala Romania	114	10
Erste Group Bank AG	27.054	11.072
B.C. Procredit Bank SA	1.495	616
BCR Romania	50.219	86.561
B.C. Enorgbank S.A.	322	408
B.C. Victoriabank S.A.	372	-
B.C. Fincombank S.A.	1.269	840
B.C. EUROCREDITBANK S A	22.402	18.299
Total	103.247	117.866

13. Depozite de la clienți

	31.12.2023	31.12.2022
	MDL'000	MDL'000
Depozite de la persoane fizice		
Conturi curente	261.448	317.929
Depozite la termen	647.366	633.115
Total persoane fizice	908.814	951.044
Depozite de la persoane juridice		
Conturi curente	818.419	936.912
Depozite la termen	285.577	224.737
Total persoane juridice	1.103.996	1.161.649
Total	2.012.810	2.112.693

La 31 decembrie 2023 conturile curente ale persoanelor juridice includ depozite restricționate prin contractele de garanție în sumă de 5,447 mii MDL (31 Decembrie 2022: 3,068 mii MDL).

14. Împrumuturi și linii de finanțare

	31.12.2023	31.12.2022
	MDL'000	MDL'000
B.C. Moldova - Agroindbank S A	-	61.153
BCR Romania	35.113	38.629
OGPAE	51.262	78.335
	86.375	178.117

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

La 31 decembrie 2023, fondurile atrase de la Oficiul de Gestionare a Programelor Asistență Externă (OGPAE, fostul DLC) reprezintă împrumuturi în EUR destinate pentru finanțarea mai multor proiecte. Maturitatea maximă a împrumuturilor este anul 2030, iar rata medie a dobânzii este de 1.52% (2022: 0.97%).

La 31 decembrie 2023 și 2022 nu există indicatori financiari specifici ceruți conform contractelor de împrumut.

Mișcarea în fondurile atrase este prezentată în continuare:

	31.12.2023	31.12.2022
	MDL'000	MDL'000
Sold la 1 ianuarie	178.264	50.449
Încasări	65.633	142.679
Rambursări	(147.839)	(21.580)
Diferențe de curs valutar	(9.683)	6.569
Valoare netă de bilanț	96.375	179.117

15. Alte datorii

	Note	31.12.2023	31.12.2022
		MDL'000	MDL'000
Datorii financiare			
Contracte Escrow		-	161
Factoring operations		652	1.265
Sume în tranzit		7.091	5.778
Sume în așteptarea indicațiilor clientului		620	87
Datorii privind cheltuielile de audit		1.001	823
Datorii privind serviciile juridice		135	125
		9.499	8.239
Datorii nefinanciare			
Datorii pentru prime și contribuțiile corespunzătoare		17.679	11.329
Datorii privind concediile neutilizate		3.746	3.745
Alte datorii		8.888	6.780
Provizioane pentru angajamente de creditare		1.545	2.497
Alte venituri în avans		86	55
		31.944	24.406
		41.443	32.645

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

16. Datoriile din operațiuni de leasing

Mișcarea privind datoria de leasing este prezentată în continuare:

	31.12.2023 MDL'000	31.12.2022 MDL'000
Sold la 1 ianuarie	6.156	10.708
Intrari	12.154	2.820
Derecunoașteri		(1.213)
Dobanda calculata	696	530
Plati	(6.287)	(6.786)
Diferențe de curs valutar	(614)	97
Valoare netă de bilanț	12.115	8.156

17. Capital social

La 31 decembrie 2023 capitalul social era constituit din 72,813 acțiuni ordinare, emise și în circulație cu valoarea nominală de 10,000 MDL pe acțiune (2022: 72,813 acțiuni).

Denumirea acționarului	31 Decembrie 2023		31 Decembrie 2022	
	Cota de participare MDL'000	%	Cota de participare MDL'000	%
Banca Comerciala Româna S.A.	728.130	100%	728.130	100%
Total	728.130	100%	728.130	100%

18. Rezerva legală

În conformitate cu legislația locală, cel puțin 5% din profitul net al Băncii trebuie să fie alocat în capitalul de rezervă, până în momentul când această rezervă reprezintă cel puțin 10% din capitalul social al Băncii. Capitalul de rezervă nu poate fi distribuit acționarilor.

Conform regulamentelor Bancii Naționale a Moldovei, o rezervă de risc frecvent ar trebui creată folosind profitul net al Bancii la sfârșitul anului fiscal, ceea ce reprezintă diferența dintre credite și activele depreciate (după IFRS) și rezervele de risc prudentiale extrabilantiere (conform regulilor BNM).

19. Impozit

	2023 MDL'000	2022 MDL'000
Impozit curent		
Impozit curent	10.212	18.655
Impozit amânat		
Aferente originii și reversării diferențelor temporare	(677)	(201)
Impozit pe profit al perioadei	9.535	18.454

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Cota standard a impozitului pe profit în anul 2023 a fost 12% (2022: 12%).

Reconcilierea dintre cheltuielile cu impozitul pe profit reflectate în situațiile financiare și sumele calculate la cota standard al impozitului pe profit de 12% este următoarea:

	2023 MDL'000	2022 MDL'000
Profitul contabil până la impozitare	78.984	149.146
La cota impozitului pe venit de 12% din Republica Moldova	9.478	17.898
Ajustarea impozitului pe venit amanat pentru anul precedent	-	-
Cheltuieli nedeductibile (la cota 12%)	57	556
Impozitul pe profit al perioadei	9.536	18.454
Rata efectivă de impozitare	12%	12%

Cheltuielile nedeductibile fiscal reprezintă:

- Cheltuieli cu amortizarea apartamentului de serviciu și mobilierului din dotare;
- Cheltuieli cu întreținerea imobilelor preluate în posesie;
- Cheltuieli cu asigurarea riscului operational;
- Cheltuieli suportate pentru obținerea venitului neimpozabil (cheltuieli cu dobânzile pentru resursele atrase pentru a fi plasate în valori mobiliare de stat);
- Cheltuieli cu provizioanele pentru concediu neutilizat, pentru cheltuieli juridice, pentru servicii de audit etc.

	2023 MDL'000	2022 MDL'000
Soldul la 1 ianuarie	2.314	2.142
Diferente temporare trecute prin profit și pierdere	677	201
Diferente temporare trecute prin alte elemente ale rezultatului global	8	(29)
Soldul la 31 decembrie	2.999	2.314

Mișcarea în impozitul amânat în anul 2023 și 2022 este prezentată mai jos:

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

2023

	<i>Creanțe (datorii) cu impozit amanat</i>	<i>Profit si pierdere</i>	<i>Alte elemente ale rezultatului global</i>	<i>Creanțe – (datorii) cu impozit amanat</i>
	1 ianuarie			31 decembrie
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Revaluarea activelor financiare FVOCI	(30)	-	8	(22)
Provizion pentru concedii neutilizate	448	1	-	449
Provizion pentru cheltuieli juridice	190	(74)	-	116
Provizion pentru servicii de audit	99	21	-	120
Provizion retenție Accrual for remuneration	1.359	783	-	2.122
Imobilizări corporale	212	(31)	-	181
Amortizarea comisioanelor aferente creditelor	36	(3)	-	33
Creanță (datorie) netă cu impozit amânat	2.314	677	8	2.999

2022

	<i>Creanțe – (datorii) cu impozit amanat</i>	<i>Profit si pierdere</i>	<i>Alte elemente ale rezultatului global</i>	<i>Creanțe – (datorii) cu impozit amanat</i>
	1 ianuarie			31 decembrie
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Revaluarea activelor financiare FVOCI	(1)	-	(29)	(30)
Provizion pentru concedii neutilizate	343	105	-	448
Provizion pentru cheltuieli juridice	25	165	-	190
Provizion pentru servicii de audit	188	(89)	-	99
Provizion pentru remunerari	1.037	322	-	1.359
Imobilizări corporale	510	(298)	-	212
Amortizarea comisioanelor la credite	40	(4)	-	36
Creanță (datorie) netă cu impozit amânat	2.142	201	(29)	2.314

Banca Comercială Română Chișinău SA
 NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

20. Venituri nete din dobânzi

	2023 MDL'000	2022 MDL'000
Venituri din dobânzi calculate utilizand metoda ratei efective a dobanzii		
Investiții in titluri	100.047	110.680
Credite și avansuri	87.946	68.261
Unwinding	(547)	(405)
Venituri din dobânzi de la BNM și alte bănci	34.892	54.000
Total Venituri din dobanzi calculate utilizand metoda ratei efective a dobanzii	222.338	232.536
Cheltuieli cu dobânzile		
Depozite și împrumuturi de la bănci	(11.316)	(3.642)
Depozite ale persoanelor fizice	(49.942)	(23.457)
Depozite ale persoanelor juridice	(22.671)	(22.220)
Dobânzi din leasing	(696)	(530)
Total cheltuieli cu dobânzile	(84.625)	(49.849)
Venituri nete din dobânzi	137.713	182.687

21. Venituri nete din taxe și comisioane

	2023 MDL'000	2022 MDL'000
Venituri din taxe si comisioane		
Comisioane din retragerile/depunerile de numerar	7.517	8.682
Comisioane din garanțiile emise	1.000	1.040
Venituri din operațiunile cu cardurile bancare	13.557	16.245
Comisioane din administrarea conturilor clienților	3.668	3.256
Comisioane din creditări	906	1.265
Alte comisioane bancare	430	702
Total venituri din taxe si comisioane	27.078	31.190
Cheltuieli cu taxe si comisioane		
Comisioane cu garanții, tranzacții în valută străină și alte taxe și comisioane bancare	(2.862)	(3.148)
Cheltuieli din operațiuni cu cardurile bancare	(10.845)	(10.319)
Total cheltuieli cu taxe si comisioane	(13.707)	(13.467)
Venituri nete din taxe si comisioane	13.371	17.723

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

22. Venituri nete din tranzacționare

	2023	2022
	MDL'000	MDL'000
Venituri nete din tranzacționarea cu valuta	61.116	66.030
Rezultatul net din reevaluarea soldurilor în valută străină	(8.079)	(3.652)
Venituri nete din tranzacționare	53.037	62.378

23. Alte venituri operaționale

	2023	2022
	MDL'000	MDL'000
Venituri din penalități	84	102
Venituri din scoaterea din uz a activelor materiale	176	94
Alte venituri operaționale	157	255
Venituri din dividende	348	237
Total alte venituri operaționale	765	688

24. Majorarea / (diminuarea) provizionului din deprecierea creditelor și altor active financiare

	Note	2023	2022
		MDL'000	MDL'000
Credite și avansuri acordate clienților	7	(11.241)	(11.422)
Investiții în titluri de datorie la cost amortizat	8	(2.948)	7.542
Conturi curente și depozite la bănci	6	1.524	(8.134)
Investiții în titluri la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	8	(2.645)	(6.129)
Alte active la cost amortizat (factoring)		20	(6)
Total		(15.290)	(18.149)

Mai jos este prezentată detalierea ajustării valorii la credite și avansuri:

	Note	2023	2022
		MDL'000	MDL'000
Creșterea provizionului	7	(25.497)	(19.120)
Reducerea provizionului	7	13.887	6.913
Recuperări		370	785
Total		(11.241)	(11.422)

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

25. Cheltuieli cu personalul

	2023	2022
	MDL'000	MDL'000
Salarii	44.967	36.250
Asigurarea socială	10.273	8.135
Contribuții medicale	110	99
Tichete de masa	1.372	1.133
Total	56.722	45.617

Cheltuielile de remunerare a managementului sunt prezentate în Nota 30.

26. Cheltuieli generale și administrative

	2023	2022
	MDL'000	MDL'000
Cheltuieli cu întreținerea și chiria	2.456	1.664
Cheltuieli cu prima de asigurare a riscului	2.853	2.366
Alte cheltuieli	4.712	4.541
Cheltuieli privind întreținerea activelor corporale	3.471	3.673
Cheltuieli poștale și de telecomunicații	2.129	1.996
Cheltuieli privind întreținerea activelor necorporale	3.522	3.557
Cheltuieli aferente securității și asigurării activelor	1.195	1.297
Cheltuieli aferente auditului	1.755	1.386
Cheltuieli de consultanță	120	9
Rezultatul net aferent vânzării activelor preluate în posesie	371	223
Cheltuieli aferente impozitelor (TVA, impozit rutier, etc.)	1.153	1.192
Cheltuieli de deplasare de serviciu	218	178
Cheltuieli de marketing și sponsorizare	1.501	2.193
Cheltuieli de colectare numerar	456	507
Cheltuieli juridice	373	112
Cheltuieli de birotică	163	167
Cheltuieli de instruire	76	37
Cheltuieli de transport	-	6
Cheltuieli cu salarizarea	373	368
Cheltuieli la fondul de rezoluție	1.976	3.505
Total	28.873	28.977

Din totalul cheltuielilor de audit prezentate mai sus sumele aferente serviciilor prestate de ÎCS PricewaterhouseCoopers Audit SRL includ: cheltuielile pentru auditul situațiilor financiare statutare ale Băncii, în sumă de 860 mii MDL (31 decembrie 2022: 792 mii MDL), pentru revizuire limitată a informațiilor financiare FINREP la 30 iunie 2023, în sumă de 112 mii MDL (31 decembrie 2022: 107 mii MDL) și servicii non-audit, precum alte angajamente de tipul procedurilor convenite în sumă de 109 mii MDL (31 decembrie 2022: 106 mii MDL).

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Alte cheltuieli reprezintă cheltuieli cu prestatorii de servicii, cheltuieli pentru petrecerea sărbătorilor, cheltuieli de agendare a mijloacelor de transport, cheltuieli pentru evaluarea gajului, etc.

27. Depreciere și amortizare

	2023 MDL'000	2022 MDL'000
Amortizarea imobilizărilor corporale	8.687	9.099
Amortizarea imobilizărilor necorporale	2.891	2.481
Total	11.578	11.580

28. Garanții și alte angajamente financiare

Valoarea agregată a garanțiilor, angajamentelor și a altor elemente extrabilanțiere existente la 31 decembrie 2023 și 2022 este.

	2023 MDL'000	2022 MDL'000
Garanții emise	54.771	54.871
Angajamente de finanțare și altele	1.634	39.922
Total	56.405	94.793

Garanțiile reprezintă imobile, depozite bancare și conturi curente, teren pentru construcții, producție industrială.

Angajamentele de finanțare nu necesită în mod obligatoriu o ieșire viitoare de numerar, având în vedere că multe din aceste angajamente vor expira fără a fi finanțate.

Banca estimează că suma datoriei contingente sau a angajamentelor nu va fi contractată în totalitate până la scadență.

Banca are semnate contracte de leasing pentru spații. Aceste contracte au o durată medie de viață între trei și cinci ani, fără opțiune de reînnoire. Locatarul nu are restricții la semnarea contractelor de locațiune.

29. Valoarea justă a instrumentelor financiare

a. Instrumente financiare la valoarea justă

2023

	Total	(Nivelul 1) MDL'000	(Nivelul 2) MDL'000	(Nivelul 3) MDL'000
Active financiare evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	312.653	-	312.653	-

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

2022

	Total	(Nivelul 1) MDL'000	(Nivelul 2) MDL'000	(Nivelul 3) MDL'000
Active financiare evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	262.204		262.204	

Active financiare FVOCI sunt active financiare a căror valoare de piață este determinată prin urmărirea ultimilor cotații ale bonurilor de trezorerie emise de Ministerul Finanțelor prin intermediul Băncii Naționale a Moldovei. Modelul presupune aplicarea ultimei cotații disponibile publicate pentru bonurile de trezorerie și certificate bancare.

Banca utilizează următoarea ierarhie pentru determinarea și dezvăluirea valorilor juste a titlurilor de datorie:

Nivel 1: prețuri cotate pe piețe active pentru același instrument (adică fără modificări sau mixări);

Nivel 2: prețuri cotate pe piețe active pentru active sau datorii similare sau alte tehnici de evaluare în care toate datele de intrare sunt bazate pe date de piață observabile; și

Nivel 3: tehnici de evaluare în care toate datele de intrare nu sunt bazate pe date de piață observabile.

b. Instrumente financiare care nu sunt măsurate la valoarea justă

Tabelul de mai jos sumarizează valorile de bilanț și valorile juste a acelor active și datorii ce nu sunt prezentate la valoarea justă pe bilanțul contabil al Bancii:

	Valoarea contabila 2023 MDL'000	Valoarea justă 2023 MDL'000	Nivel ierarhic	Valoarea contabila 2022 MDL'000	Valoarea justă 2022 MDL'000	Nivel ierarhic
Active financiare						
Numerar	54.300	54.300	1	78.170	78.170	1
Conturi la Banca Națională a Moldovei	802.149	802.149	2	1.129.017	1.129.017	2
Conturi curente și depozite la bănci	218.742	218.742	2	111.581	111.581	2
Credite și avansuri cordate clienței	1.161.288	1.152.449	3	1.180.275	1.145.343	3
Investiții în titluri de datorie la cost amortizat	361.603	361.430	2	296.763	296.271	2
Alte active financiare	15.663	15.663	3	17.683	17.683	3
Datorii financiare						
Depozite de la bănci	103.247	103.247	2	117.866	117.866	2
Împrumuturi și linii de finanțare	86.375	86.375	3	178.306	178.306	3
Depozite de la clienți	2.012.810	2.016.611	3	2.112.505	2.083.147	3
Alte datorii financiare	9.499	9.499	3	8.239	8.239	3

Credite și avansuri acordate clienților și Depozite de la clienții sunt active, respectiv datorii financiare a căror valoare justă se determină prin aplicarea ratei de dobândă de piață pentru instrumente similare disponibile la o dată cât mai apropiată de data de raportare. Aceste rate sunt disponibile pe site-ul BNM.

Pentru celelalte active și datorii financiare nu există o piață activă. În aceste condiții Banca consideră că aceste instrumente financiare datorită naturii și termenului scurt, se aproximează cu valoarea de bilanț.

(i) Credite și avansuri acordate clienților

Credite și avansuri acordate clienților sunt prezentate la valoarea brută minus provizionul privind deprecierea creditelor. Valoarea justă estimată a activelor financiare la cost amortizat - credite acordate clienților reprezintă valoarea actualizată a fluxurilor bănești viitoare estimate. Fluxurile bănești viitoare sunt actualizate pe baza ratei de piață, pentru a determina valoarea justă a activelor financiare la cost amortizat - credite și avansuri acordate clienților.

(ii) Investiții în titluri de datorie

Valoarea de bilanț a activelor financiare la cost amortizat - titluri de stat este prezentată la costul de amortizare. Valoarea justă a activelor păstrate până la maturitate este determinată în baza ratei de piață la instrumente similare.

(iii) Împrumuturi, incluzând depozite de la bănci și de la clienți

Valoarea justă a împrumuturilor cu rată flotantă se aproximează cu valoarea lor de bilanț. Valoarea justă estimată a depozitelor cu dobândă fixă și alte împrumuturi, pentru care nu există prețuri de piață, se determină pe baza fluxurilor bănești viitoare.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

30. Părți afiliate

In cursul activității economice ordinare Banca a desfășurat o serie de tranzacții bancare și nebancale cu părți afiliate. Aceste tranzacții includ acordarea creditelor, deschiderea depozitelor, finanțarea comerțului, achitarea unor plăți, tranzacții cu valute străine și procurarea de bunuri și servicii de la părți afiliate. S-au acordat credite altor părți afiliate la ratele de piața. Mai jos sunt prezentate soldurile și tranzacțiile cu părțile afiliate de parcursul anului:

Parte afiliată	Conturi Nostro și plasamente bancare	Ajustari pentru pierderi aseptate din risc de credit	Depozite la finele anului	Împrumuturi	Venituri dobânzi și comisioane	Cheltuieli cu dobânzi și comisioane operationale	Cheltuieli costuri pentru retentie	MDL'000	
								MDL'000	MDL'000
Acționari (BCR) și persoanele afiliate lor	2023								
Erste Group	190.376	(118)	77.273	35.113	3.502	8.299	2.853		
BCR	170.181	(98)	27.054	-	3.464	-	2.853		
	20.195	(20)	50.219	35.113	38	8.299	-		
Acționari (BCR) și persoanele afiliate lor	2022								
Erste Group	84.486	(50)	97.675	38.587	445	2.835	2.366		
BCR	80.490	(46)	11.072	-	440	781	2.366		
Alți administratori membri ai comitetului de creditare al Băncii și persoanele afiliate lor	2023								
Alți administratori membri ai comitetului de creditare al Băncii și persoanele afiliate lor	2022								
			14.068	-	74	695	6.196*		2.449
			13.675	-	137	233	4.593*		708
Total	2023	(118)	91.341	35.113	3.576	8.994	9.049		2.449
Total	2022	(50)	111.350	38.587	582	3.068	6.959		708

* Sumele includ cheltuieli cu salarii.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

În anul 2023, Banca a prelungit contractul de împrumut pe termen lung cu BCR SA, în limita maximă de 10.000 mii EUR până la 30 mai 2026.

În anul 2023 au fost închise două contracte de credit cu BCR SA: contractul de RPA ajuns la scadența pe 30.09.2023 și contractul Overdraft pe 22.06.2023, la decizia și notificarea din partea creditorului.

Pentru fiecare Garanție emisă în cadrul contractului, BCR Chișinău plătește trimestrial către BCR, pe întreaga durată de valabilitate a Garanției, un comision de garantare, compus din: (i) comision de emitere Garanție și (ii) comision de risc.

Fondurile atrase de la bănci reprezintă împrumuturi/depozite în USD și cuprind creditul de la banca mamă (cu scadența 12 luni și rata dobânzii 10.13%; în 2022 - 8.45%) și depozitele money market în USD (cu scadența până la 1 luna și rata dobânzii 5.7%; în 2022 - 5.0%).

În anul 2023 BCR Chișinău SA a achitat către BCR suma de 141.995 LUK ceea ce reprezintă plata de către BCR a contravalorii primei de asigurare aferente Politelor de asigurare emise de Omniasig – Viena Insurance Group SA, în cadrul Programului de asigurare de risc operațional - „Bankers Blanket Bond Insurance Program”, în care BCR Chișinău SA are calitate de asigurat. Aceste cheltuieli sunt clasificate pe linia de cheltuieli/costuri ne-aferente dobânzilor și se referă la prima de asigurare a riscului operațional.

Pe parcursul anului 2023 ratele la depozitele la termen a persoanelor afiliate au variat între 5% și 20% la depozitele în MDL și între 1% și 5% la cele în valută.

Remunerarea Directorilor

Managementul executiv a avut o remunerație în valoare totală de 11.216 mii MDL (2022 9.519 mii MDL), contribuții pentru asigurări sociale în valoare de 1.068 mii MDL (2022 737 mii MDL), contribuții pentru asigurări medicale în valoare de 501 mii MDL (2022 426 mii MDL). Membrii neexecutivi ai Consiliului Băncii au primit onorarii în 2023 în valoare totală de 231 mii MDL (2022 246 mii MDL), contribuții pentru asigurări sociale în valoare de 70 mii MDL (2022 76 mii), contribuții pentru asigurări medicale în valoare de 26 mii MDL (2022 28 mii MDL).

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

31. Adecvarea capitalului

Tabelul de mai jos prezintă modul de calcul al activelor ponderate la risc, în conformitate cu reglementările BNM pentru anul 2023 și 2022:

	2023	2022
	MDL'000	MDL'000
Valoare Nominală	2.993.105	3.133.327
Valoarea ponderată la risc	1.309.913	1.209.207
% (min 25.1)	43,8	38,6

Suficiența capitalului și utilizarea capitalului reglementat sunt monitorizate de conducerea Băncii.

Pe parcursul anului 2023 și 2022 Banca a corespuns în întregime cerințelor de capital impuse de regulatori. Gestionarea capitalului este prezentată în nota 32.

32. Gestionarea riscurilor

Introducere

Activitățile Băncii o expun la o varietate de riscuri financiare ce sunt gestionate printr-un proces continuu de identificare, evaluare și monitorizare, ce are drept scop stabilirea unor limite și controale adecvate. Procesul de gestionare a riscului este esențial rentabilității continue a Băncii, iar fiecare angajat este responsabil pentru expunerea la risc asociată cu responsabilitățile sale. Banca este expusă la riscul de creditare, de lichiditate și de piață, de asemenea și la diverse riscuri operaționale.

Procesul de gestionare a riscurilor nu include riscurile de afacere, cum ar fi riscul de mediu, tehnologic și industrial. Politica Băncii este de a monitoriza aceste riscuri prin intermediul procesului de planificare strategică.

Consiliul de Supraveghere este responsabil pentru gestionarea riscului, aprobarea strategiilor și principiilor de gestionare a riscurilor.

Comitetul de Audit, Conformitate și Administrare a Riscurilor (ACAR) are rol consultativ, asistând CS în exercitarea responsabilităților sale în ceea ce privește controlul intern, conformitatea, auditul, gestionarea riscurilor, aspecte juridice s.a. **Comitetul Executiv** este responsabil pentru implementarea adecvată a mecanismelor de control intern și a sistemelor de gestionare a riscurilor, evaluând în mod constant riscurile care ar putea avea un impact asupra îndeplinirii obiectivelor Băncii și luând măsuri legate de orice modificare a condițiilor în care își desfășoară Banca activitatea. CEX se asigură că politicile și procesele de gestionare a riscurilor sunt adecvate din perspectiva profilului de risc și a planului de activitate al băncii și că acestea sunt implementate eficient în cadrul procesului de revizuire a politicilor și strategiei de risc.

Comitetul de Credite (CC) este organul operativ de luare a deciziilor pentru aprobarea produselor de creditare în conformitate cu reglementările interne, aferente autorităților de aprobare a produselor de tip credit. Totodată, elaborează/dezvolta strategia de colectare a creanțelor Băncii, asigură maximizarea recuperării creanțelor Băncii și decide măsurile necesare pentru reducerea portofoliului de credite neperformante ale Băncii.

Comitetul de administrare a activelor și pasivelor (ALCO) revizuieste, raportează către și asistă CEX în îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin în domeniul managementului structurii activelor și pasivelor, strategiei

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

de finanțare, politicii de dobânzi, politicii de lichiditate și este un organ de analiză și decizie care emite hotărâri și recomandări potrivit limitelor de autoritate stabilite.

Comitetul Operațional de Lichiditate (COL) este responsabil de gestionarea zilnică a poziției de lichiditate a Băncii. Analizează situația lichidității BCRC în mod regulat și raportează direct către ALCO. De asemenea, propune măsuri pentru ALCO în cadrul politicilor și principiilor de management stabilite în Politica Procesul Intern de Evaluare a Adecvării Lichidității. Mai mult, membrii COL sunt puncte de contact pentru alte departamente pentru probleme legate de lichiditate.

Gestionarea riscului este în responsabilitatea Departamentului Managementul Riscului („DMR”) care asigură menținerea unui proces de control independent, ce include monitorizarea nivelului expunerii la risc și evaluarea riscului aferent produselor noi și tranzacțiilor structurate. Acest departament asigură de asemenea acoperirea riscurilor în cadrul sistemelor de evaluare și raportare a riscurilor

Noul model organizatoric al DMR se bazează pe 3 activități principale: credit underwriting, risc strategic (inclusiv raportarea) și activitatea workout, după cum urmează:

- I. Credit underwriting cuprinde funcții aferente analizei aplicațiilor de credit și emiterea opiniilor de risc; elaborarea/implementarea politicilor și procedurilor de creditare; monitorizarea semnalelor de avertizare timpurie (FWS); managementul garanțiilor, inclusiv principiile de evaluare și reevaluare a acestora; identificarea și monitorizarea grupurilor de clienți aflați în legătură.
- II. Risc strategic se referă la:
 - Definirea, elaborarea și implementarea cadrului ICAAP (strategia de risc, cadrul apetitului și toleranței la risc, planul de redresare, testele de stres, evaluarea materialității riscurilor, adecvarea capitalului, guvernanta și analiza riscului de concentrare s.a.);
 - Monitorizarea riscurilor, analiza și raportarea acestora; calcularea, monitorizarea și raportarea indicatorilor riscului de credit, inclusiv în cadrul exercițiilor de bugetare; calcularea RWA (active ponderate la risc); implementarea tehnicilor a noilor cerințe de raportare etc.;
 - Administrarea riscului de piață, lichiditate și operațional, inclusiv setarea și monitorizarea limitelor corespunzătoare și raportarea.
- III. Activitatea workout se referă la: monitorizarea clienților aflați în gestiunea workout și recuperarea creanțelor Bancii; procesul de realizare a garanțiilor preluate în posesie;
- IV. elaborarea și implementarea Procedurii de recuperare a creditelor neperformante a clienților retail și persoane juridice; inițierea procedurilor de judecată s.a.

Trezoreria Băncii este responsabilă de gestionarea activelor și datoriilor Băncii, cât și structura financiară. De asemenea poartă răspundere și pentru riscurile aferente finanțării și lichidității.

Managementul riscului și capitalului

Activitatea de administrare a riscurilor este integrată cu cadrul de guvernanta al Băncii și este parte a proceselor de planificare, atât la nivel operațional, cât și strategic. Banca are principii solide de guvernanta, care includ o structură organizațională bine definită, cu linii de responsabilitate transparente și consistente, cu procese eficiente de identificare, administrare, monitorizare și raportare a riscurilor la care este sau ar putea fi expusă, cu mecanisme adecvate de control intern.

Procesul Intern de Evaluare a Adecvării Capitalului la Riscuri (ICAAP) în cadrul Băncii ,, impus de pilonul II Basel, reprezintă o componentă importantă a procesului de conducere și a culturii decizionale

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

a Bancii și asigură conducerea posibilitatea să evalueze în mod continuu profilul de risc al Bancii și gradul de adecvare a capitalului intern în raport cu acesta.

Asumarea de riscuri într-o manieră conștientă și selectivă, precum și administrarea cu profesionalism a riscurilor reprezintă una dintre principalele funcții ale BCRC, un nivel adecvat de capitalizare fiind esențial pentru situația financiară a Bancii și pentru operațiunile derulate de aceasta.

ICAAP este utilizat pentru a evalua dacă BCRC poate suporta riscurile asumate, prin compararea portofoliilor de risc ale acesteia (luând în calcul toate tipurile de riscuri), cu capitalul Bancii (potentialul de acoperire cu capital).

ICAAP este parte integrantă a cadrului general de administrare a riscurilor la nivelul BCRC și este realizat în concordanță cu planurile strategice ale Bancii și cu modul în care acestea sunt corelate cu factorii macroeconomici.

În acest sens, BCRC dezvoltă o strategie de menținere adecvată a nivelurilor de capital, care încorporează factori cum ar fi: prognoza de creștere a creditelor, informații privind sursele viitoare de finanțare și modul de utilizare a resurselor, politica de dividende, precum și orice variație pro-ciclică identificată la nivelul unui ciclu de afaceri.

BCRC are ca obiectiv fundamental menținerea unui nivel adecvat al capitalului, luând în considerare profilul de risc, mediul economic, calitatea proceselor de control intern și administrare a riscului, planurile strategice, precum și calitatea capitalului intern disponibil.

Componentele necesare pentru asigurarea întregului cadru ICAAP, a cerințelor de reglementare, dar în mod particular, pentru a asigura generarea de valoare adăugată, pot fi grupate după cum urmează:

- Strategia de Risc;
- Declarația privind Apetitul la Risc (RAS);
- Analize de risc și testarea în condiții de criză, incluzând:
 - Evaluarea Materialității Riscurilor (RMA);
 - Analiza Riscului de Concentrare (RCA);
 - Simularile de criză;
 - Calculul capacității de acoperire a riscurilor (RCC);
- Administrarea riscurilor, incluzând:
 - Planificarea riscurilor și activitatea de bugetare;
 - Alocarea de capital;
 - Managementul performanței.
- Planul de redresare.

Acest cadru este suplimentat cu o arhitectură de risc cuprinzătoare, acesta cuprinzând:

- Politici și Procese;
- Cadrul de raportare;
- Platforme și instrumente tehnice;
- Date de risc.

Procesul de management al capitalului cuprinde un număr de activități distincte, începând de la stabilirea obiectivelor de capital și procesul de planificare a capitalului, continuând cu alocarea de

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

capital și cu managementul performantei până la monitorizare și raportare. Acest proces de gestionare a capitalului se aplică capitalului contabil, capitalului în cadrul Pilonului I și Pilonului II, iar evaluarea adecvării capitalului este efectuată pentru ambele – nivelurile actuale și cele planificate ale capitalului.

Limitarea riscului

Banca, în mod activ, utilizează garanțiile pentru a reduce riscul de credit. Funcția esențială a garanțiilor este de a evita sau reduce riscul nerecuperării sumelor datorate de debitor față de creditor, dacă debitorul nu își execută obligațiile la termenele și în condițiile prevăzute în contractul de credit.

Concentrarea excesivă a riscului

Riscul de concentrare se referă la consecințe adverse potențiale care pot apărea din concentrări sau interacțiuni între tipuri de riscuri sau factori de risc similari sau diferiți între tipurile de riscuri, cum ar fi riscul provenit din creditele acordate aceluiași client, unui grup de clienți aflați în legătură, unor clienți din aceeași regiune geografică sau industrie sau unor clienți care oferă aceeași gamă de bunuri și servicii, riscul față de un singur emitent de garanții, precum și riscul de credit provenit din utilizarea tehnicilor de mitigare a riscului și în particular din expuneri mari indirecte.

Concentrarea riscului reprezintă expunerea (expunerile) care poate/pot apărea în cazul unei Bănci la nivelul diferitelor categorii de riscuri individuale sau de-a lungul mai multor categorii de riscuri, cu potențialul de a produce: (i) pierderi suficient de mari pentru a amenința stabilitatea Băncii și/sau capacitatea acesteia de a-și derula activitățile de bază sau (ii) o schimbare materială în profilul de risc al acesteia.

Pentru a evita concentrarea excesivă a riscului, politicile și procedurile Băncii includ îndrumări specifice ce pun accentul pe menținerea unui portofoliu diversificat. Concentrările de risc identificate sunt controlate și gestionate corespunzător.

Cadrul BCRC de administrare a riscului de concentrare cuprinde standardele necesare pentru identificarea, măsurarea, monitorizarea și diminuarea riscurilor de concentrare, a caror implementare este esențială pentru asigurarea viabilității Băncii pe termen lung, în special în condiții economice de stres. Riscul de concentrare este adresat prin sistemul complex de limite al Băncii, precum și prin analize specifice de concentrare.

Riscul de credit

Banca se expune riscului de creditare, care este riscul că partea contractată va aduce un prejudiciu financiar Băncii ca rezultat al neonorării unei obligații. Banca structurează nivelurile riscului de credit la care se expune prin stabilirea limitelor asupra nivelului de risc acceptat în relația sa cu un debitor, un grup de debitori sau segmente de industrie.

Banca a elaborat un proces de analiză a calității portofoliului de credite pentru identificarea posibilelor modificări în credibilitatea părții contractante, inclusiv analiza regulată a gajului. Limitele la nivel de parte contractantă sunt stabilite prin utilizarea unui sistem de clasificare a riscului de creditare, care atribuie fiecărei părți contractante un anumit rating. Ratingurile de risc sunt supuse revizuirii în mod regulat. Procesul de analiză a calității creditelor are drept scop estimarea pierderilor posibile aferente riscurilor la care Banca este expusă și luare de măsuri corective.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

	31.12.2023								
	MDL'000								
	Conturi la Banca Națională	Conturi curente și depozite la bănci	Credite și avansuri acordate clienților	Active financiare amortizat – alte active	Investiții în titluri de datorie la costul amortizat	Investiții în titluri evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global			
Valoare contabilă brută a activelor financiare, nedepreciate, Stadiul 1									
0 zile	807.707	190.376	712.712	6.483	379.160	327.129			
1-30 zile	807.707	190.376	696.137	6.483	379.160	327.129			
	16.575		16.575						
Valoare contabilă brută a activelor financiare, nedepreciate, Stadiul 2									
0 zile	-	34.376	459.312	-	-	-			
1-30 zile	-	34.376	451.277	-	-	-			
31-60 zile	-	-	8.035	-	-	-			
	30.456		30.456						
Valoare contabilă brută a activelor, depreciate, Stadiul 3									
0 zile	-	-	-	-	-	-			
1-30 zile	-	-	50	-	-	-			
61-90 zile	-	-	11.253	-	-	-			
91-180 zile	-	-	18.275	-	-	-			
>360 zile	-	-	878	-	-	-			
Total	2.947.711	224.752	1.202.480	6.483	379.160	327.129			
Ajustări de valoare SIRF 9	(84.806)	(6.010)	(41.192)	(12)	(17.557)	(14.477)			
Valoare contabilă netă	2.862.905	218.742	1.161.288	6.471	361.603	312.652			

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

	31.12.2022 MDL '000					
Total	Conturi la Banca Națională	Conturi curente și depozite la bănci	Credite și avansuri acordate clienților	Active financiare la costul amortizat – alte active	Investiții în titluri de catorie la costul amortizat	Investiții în titluri evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global
Valoare contabilă brută a activelor financiare, nedepreciate, Stadiul 1	1.137.000	117.246	747.595	12.297	311.367	264.037
0 zile	1.137.000	117.246	747.586	12.297	311.367	264.037
1-30 zile	-	-	9	-	-	-
Valoare contabilă brută a activelor financiare, nedepreciate, Stadiul 2	-	-	456.575	382	5	-
0 zile	-	-	455.871	-	5	-
1-30 zile	-	-	701	382	-	-
31-60 zile	-	-	3	-	-	-
Valoare contabilă brută a activelor, depreciate, Stadiul 3	-	-	32.637	-	-	-
0 zile	-	-	689	-	-	-
1-30 zile	-	-	313	-	-	-
91-180 zile	-	-	671	-	-	-
180-360 zile	-	-	572	-	-	-
>360 zile	-	-	30.392	-	-	-
Total	1.137.000	117.246	1.236.807	12.649	311.372	264.037
Ajustări pentru pierderi așteptate de risc de credit	(7.983)	(5.665)	(56.532)	(32)	(14.609)	(11.833)
Valoare contabilă netă	1.129.017	111.581	1.180.275	12.617	296.763	252.204

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Angajamente de creditare

Banca propune clienților săi garanții financiare, scopul principal al acestor instrumente fiind de a asigura efectuarea plăților necesare din numele clientului sau a încheia angajamente ce extind liniile de credit și astfel asigurând necesitățile de lichidități. Garanțiile și acreditivale (inclusiv acreditivale stand-by) obligă Banca să efectueze plățile necesare în numele clientului ca rezultat al unui anumit eveniment, deseori legat de importul sau exportul de bunuri. Aceste angajamente poartă același risc ca și creditele și sunt gestionate de aceleași proceduri și politici de control.

Concentrare riscului: Expunerea maximă la riscul de credit fără garanții deținute sau orice ameliorare a rating-ului de credit

Expunerea maximă la riscul de credit

	Note	31.12.2023 MDL'000	31.12.2022 MDL'000
Conturi la Banca Națională	4	807.707	1.137.001
Conturi curente și depozite la bănci	5	224.752	117.246
Credite și avansuri acordate clienților	6	1.202.480	1.230.807
Investiții în titluri de datorie la cost amortizat	7	379.100	296.763
Investiții în titluri la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	7	327.130	252.204
Alte active	10	6.483	12.649
Total		2.947.712	3.052.670
Garanții emise	28	54.771	54.871
Angajamente de creditare	28	1.634	39.922
Total		56.405	94.793
Expunere maximă la riscul de credit, total		3.004.117	3.147.463

Pentru scopul acestei note, rândul alte active conține doar finanțările de factoring fără recurs.

Concentrarea Băncii față de risc este gestionată pe client/parte contractantă și sector industrial.

Cei mai mari debitori și creditori

Concentrarea expunerii nete a conturilor curente și depozitelor deținute la alte bănci este prezentată mai jos:

	2023 MDL'000	2022 MDL'000
ERSTE GROUP BANK AG	170.083	80.444
B.C. VICTORIABANK S.A.	28.484	27.145
BCR ROMANIA	20.175	3.992
Total	218.742	111.581

Tabelul de mai jos indică expunerea maximă la riscul de credit pentru elementele bilanțului contabil la nivel industrial înainte de efectul de atenuare prin utilizarea procedurilor de compensare și a contractelor de gaj.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Analiza pe industrii

31 decembrie 2023	Servicii financiare	Institutiile statului	Industria prelucrătoare	Comerț	Servicii	Construcții	Agricultura	Consum	Total
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Active financiare									
Conturi la Banca Națională	807.707	-	-	-	-	-	-	-	807.707
Conturi curente și depozite la bănci	224.752	-	-	-	-	-	-	-	224.752
Credite și avansuri acordate clienților									
Credite corporate	-	-	58.222	333.076	49.323	55	-	-	440.676
Credite întreprinderi mici și mijlocii	-	-	82.907	469.326	-	1.991	17.334	-	571.558
Credite întreprinderi micro	-	-	-	-	142	-	-	-	142
Credite de consum negarantate	-	-	-	-	-	-	-	12.668	12.668
Credite de consum garantate	-	-	-	-	-	-	-	848	848
Credite ipotecare	-	-	-	-	-	-	-	176.588	176.588
Total credite	-	-	141.129	802.402	49.465	2.046	17.334	190.104	1.202.480
Investiții în titluri evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	212.795	99.857	-	-	-	-	-	-	312.652
Investiții în titluri de datorie la cost amortizat	314.194	64.966	-	-	-	-	-	-	379.160
Alte active	-	-	6.483	-	-	-	-	-	6.483
Total	1.559.448	164.823	147.612	802.402	49.465	2.046	17.334	190.104	2.933.234
Ajustari din pierderi așteptate de risc de credit	(24.414)	(7.632)	(4.930)	(32.793)	(482)	(128)	(901)	(1.970)	(73.250)
Valoarea contabilă netă	1.535.034	157.191	142.682	769.609	48.983	1.918	16.433	188.134	2.859.984

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Analiza pe industrii		Servicii financiare	Institutiile statului	Industria prelucrătoare	Comerț	Servicii	Construcții	Agricultura	Consum	Total
31 decembrie 2022		MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Active financiare										
Conturi la Banca Națională		1.129.017	-	-	-	-	-	-	-	1.129.017
Conturi curente și depozite la bănci		117.246	-	-	-	-	-	-	-	117.246
Active financiare la costul amortizat -credite și avansuri										
Credite corporate		-	-	61.096	371.072	30.786	20.534	-	-	483.458
Credite IMM		-	-	72.008	449.882	-	13.235	30.712	-	565.837
Credite întreprinderi micro		-	-	-	-	142	-	-	-	142
Credite de consum negarantate		-	-	-	-	-	-	-	11.919	11.919
Credite de consum garantate		-	-	-	-	-	-	-	1.073	1.073
Credite ipotecare		-	-	-	-	-	-	-	174.378	174.378
Total credite		-	-	133.104	820.954	30.928	33.739	30.712	187.370	1.236.807
Investiții în titluri evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global		132.531	119.673	-	-	-	-	-	-	252.204
Investiții în titluri de datorii la cost amortizat		-	311.372	-	-	-	-	-	-	311.372
Alte active		-	-	9.444	3.205	-	-	-	-	12.649
Total		1.378.794	431.045	142.548	824.159	30.928	33.739	30.712	187.370	3.059.295
Ajustari din pierderi așteptate de risc de credit		(25.482)	(20.223)	(4.778)	(20.675)	(27.406)	(462)	(917)	(2.326)	(102.269)
Valoarea contabilă netă		1.353.312	410.822	137.770	803.484	3.522	33.277	29.795	185.044	2.957.026

Garantii și alte majorări de credite

Volumul și tipul de garanțiilor solicitat depinde de evaluarea riscului de credit a părții contractante. Banca implementează îndrumări referitoare la admisibilitatea tipurilor de gaj și parametrii de evaluare.

Tipurile principale de garanții sunt următoarele:

- Pentru credite comerciale, custodia asupra imobilului, stocurilor și creanțelor comerciale.
- Pentru creditele retail, ipoteca asupra bunurilor imobiliare.

Managementul monitorizează valoarea de piață a garanțiilor solicitate și garanții suplimentare în conformitate cu contractul încheiat, de asemenea monitorizează valoarea de piață a garanției obținut pe parcursul analizei reducerii pentru pierderi a valorii.

Politica Băncii este de a vinde bunurile recuperate. Încasările sunt utilizate pentru a reduce sau a rambursa creditul scadent. În mod general, Banca nu utilizează bunurile recuperate în activitatea sa.

Banca urmează să vândă bunurile recuperate în următorii ani. Procesul de vânzare a bunurilor este promovat de către angajații responsabili de gestiunea creditelor aflate în administrare precum și de către companii specializate cu care Banca are încheiate contracte de colaborare. Bunurile sunt promovate spre comercializare atât pe site-ul intern al Băncii precum și pe site-urile de specialitate. Majoritatea bunurilor recuperate au fost vândute în anii precedenți ceea ce demonstrează că procesul de vânzare promovat de către Banca este unul eficient.

Calitatea portofoliului de active financiare conform ratingului intern

Modelele de rating intern și parametrii de risc sunt dezvoltate la nivelul Erste Group. Banca și-a aliniat politicile sale interne la cele de Grup.

Pentru prezentarea informației privind calitatea activelor, Banca atribuie fiecărui client una din următoarele patru categorii de risc, pe baza ratingului intern al clientului:

Risc scăzut. În general, clienții locali cu relații bine stabilite și relativ îndelungate cu Banca sau clienți mari recunoscuți pe plan internațional. Situația financiară foarte bună și probabilitatea scăzută a dificultăților financiare în raport cu piața pe care operează clienții. Clienții retail care au relații îndelungate cu banca sau clienții cu o gamă largă de produse. Nu există plăți întârziate în momentul evaluării sau în următoarele 12 luni. Expunerile noi sunt asumate în general cu clienții din această categorie de risc.

Supravegheat. Clienții vulnerabili non-retail, care pot avea plăți restante în istoricul lor de credit sau pot întâmpina dificultăți de rambursare a datoriilor pe termen mediu. Clienții retail cu posibile probleme de plată în trecut, declanșând procese de colectare timpurie. Acești clienți au, de obicei, un istoric bun al plăților recente.

Substandard. Debitorul este vulnerabil la evoluțiile financiare și economice negative pe termen scurt și prezintă o probabilitate ridicată de default. În unele cazuri, măsurile de restructurare sunt posibile sau deja în vigoare.

Neperformant. Unul sau mai multe dintre evenimentele de default prestabilite în conformitate cu articolul 178 din CRR sunt îndeplinite: printre altele, improbabilitatea de plată, întâzieri la plata dobânzilor sau tranșelor din credit care depășesc pragul de semnificație mai mult de 90 de zile, restructurarea care se materializează într-o pierdere pentru creditor, înregistrarea pierderii din credit sau inițierea procedurii de faliment. Banca asigură recunoașterea/aplicarea defaultului la nivel de client; în cazul în care clientul intră în default cu oricare dintre expunerile de risc, atunci expunerea totală a clientului evidențiată în bilanț și în afara bilanțului, inclusiv conturi de capital, este considerată în default. Mai mult, expunerile

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

neperformante cuprind și tranzacții de restructurare neperformanta, chiar și în cazurile în care clientul nu este în default.

Tabelul de mai jos prezintă ratingul intern de credit după clase de active financiare pentru toate activele financiare expuse la riscul de creditare.

31.12.2023	Risc scazut	Suprave- gheate	Substan- darde	Neperfor- mante	Total
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Conturi curente și depozite la bănci	100.376	34.376	-	-	224.752
Credite și avansuri acordate clienților					
Credite corporato	382.340	58.220	-	107	440.676
Credite întreprinderi mici și mijlocii	542.659	-	-	28.899	571.558
Credite întreprinderi micro	-	-	-	142	142
Credite de consum negarantate	12.017	593	-	58	12.668
Credite de consum garantate	848	-	-	-	848
Credite ipotecare	173.249	2.089	-	1.250	176.588
Total credite	1.111.122	60.902	-	30.456	1.202.480
Alte active	4.798	1.685	-	-	6.483
Total	1.306.296	96.964	-	30.455	1.433.715
Ajustări pentru pierderi așteptate din risc de credit	(23.032)	(8.073)	-	(15.797)	(46.902)
Valoarea contabilă netă	1.283.264	88.891	-	14.658	1.386.813

31.12.2022	Risc scazut	Suprave- gheate	Substan- darde	Neperfor- mante	Total
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Conturi curente și depozite la bănci	84.486	32.760	-	-	117.246
Credite și avansuri acordate clienților					
Credite corporato	315.062	168.279	-	117	483.458
Credite întreprinderi mici și mijlocii	504.829	61.007	-	-	565.836
Credite întreprinderi micro	-	-	-	142	142
Credite de consum negarantate	11.672	135	-	112	11.919
Credite de consum garantate	1.073	-	-	-	1.073
Credite ipotecare	171.495	633	-	2.250	174.378
Total credite	1.004.131	230.054	-	2.621	1.236.806
Alte active	2.138	10.511	-	-	12.649
Total	1.090.755	273.325	-	2.621	1.366.701
Ajustări pentru pierderi așteptate din risc de credit	(21.423)	(41.931)	-	(2.592)	(65.946)
Valoarea contabilă netă	1.069.332	231.394	-	29	1.300.755

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Ratingul atribuit de către una din agențiile internaționale de rating.

Tara	Denumire banca	Rating Moody's	Rating S&P's	Rating Fitch	Clasificare locala
31.12.2023					
Austria	ERSTE GROUP BANK AG	Aa3	A+	A	Nesupus clasificării
Moldova	B.C. VICTORIABANK S.A.	N/A	N/A	N/A	Standard
Romania	BCR ROMANIA	Baa1	N/A	BBB+	Supravegheat
31.12.2022					
Austria	ERSTE GROUP BANK AG	A1	A+	A	Nesupus clasificării
Moldova	B.C. VICTORIABANK S.A.	N/A	N/A	N/A	Standard
Romania	BCR ROMANIA	Baa1	N/A	BBB+	Supravegheat

BNM nu are atribuit un rating de evaluare stabilit de către un ECAI (Instituție externă de evaluare a creditului) astfel ca acesta este evaluata la ratingul de tara B3 stabilit de către Moody's.

Clasificarea Victoriabank SA in standard se face conform regulamentului BNM "Clasificarea activelor si angajamentelor de creditare". Expunerile bancilor de mai sus nu sunt nici restante, nici depreciate.

Valoarea de garantare a creditelor și avansurilor acordate clienților

31.12.2023

	Creditele supra-garantate		Creditele sub-garantate	
	Expunerea Bruta	Valoarea garanției	Expunerea Bruta	Valoarea garanției
Credite corporate	198.131	244.117	242.545	61.711
Credite întreprinderi mici si mijlocii	190.009	292.135	381.549	296.869
Credite întreprinderi micro	-	-	142	-
Credite de consum negarantate	-	-	12.668	-
Credite de consum garantate	848	1.477	-	-
Credite ipotecare	107.695	161.504	68.894	62.458
Total	496.684	699.233	705.798	421.039

31.12.2022

	Creditele supra-garantate		Creditele sub-garantate	
	Expunerea Bruta	Valoarea garanției	Expunerea Bruta	Valoarea garanției
Credite corporate	102.428	147.821	381.030	158.558
Credite întreprinderi mici si mijlocii	197.409	330.673	368.428	277.380
Credite întreprinderi micro	-	-	142	-
Credite de consum negarantate	-	-	11.919	-
Credite de consum garantate	1.073	1.682	-	-
Credite ipotecare	103.664	150.583	70.714	64.405
Total	404.574	630.759	832.233	500.342

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Riscul de lichiditate și gestionarea resurselor

Riscul de lichiditate constă în o eventuală imposibilitate a Băncii de a asigura în orice moment și la un preț rezonabil mijloacele bănești necesare pentru onorarea obligațiilor sale de plată, atât în condiții normale cât și situații de stres. Pentru minimizarea acestui risc, Banca utilizează resurse diversificate de finanțare, suplimentar portofoliului de depozite, adoptă o politică de gestionare a activelor ținând cont de riscul de lichiditate, monitorizează zilnic fluxurile bănești viitoare și lichiditatea. Aceasta presupune evaluarea fluxurilor bănești estimate și disponibilitatea garanției de calitate înaltă necesar pentru obținerea de resurse suplimentare de finanțare, în caz de necesitate.

Banca menține un portofoliu de active diverse, ce sunt cotate pe piață și vor fi ușor lichidate în cazul întreruperii neprevăzute a fluxului de numerar. Banca a contractat și linii de credit pe care le poate utiliza pentru a satisface cererea de lichiditate. Adicional, Banca își menține rezervele obligatorii la BNM în valoare de 33% din fondurile atrase în lei și 43% din fondurile atrase în valută. În conformitate cu politica Băncii, nivelul lichidității este evaluat și gestionat pe baza utilizării metodelor de simulare pentru situații de criza specifice pieții și Băncii în particular. Unul dintre cei mai importanți indicatori este menținerea ponderii activelor lichide în total active. Activele lichide includ mijloacele bănești, conturile la Banca Națională, conturile curente și depozitele pe termen scurt la bănci și alte valori mobiliare emise și împrumuturi cu scadența mai mică de o lună. Nivelul lichidității pe parcursul anului este prezentat mai jos:

Nivelul lichidității	2023	2022
La finele anului	56,33%	57,77%
Maxim	66,36%	62,02%
Minim	52,02%	57,77%
Mediu	56,93%	60,14%

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Structura pe scadențe

În tabelul de mai jos sunt prezentate activele la valoarea contabilă și datoriile calculate în baza fluxurilor viitoare de numerar neactualizate ale Băncii și grupate pe scadență rămasă la situația din 31 decembrie 2023 și 2022:

La 31 decembrie 2023	Total		Mai puțin de 1 lună		De la 1 lună până la 3 luni		De la 3 luni până la 1 an		De la 1 an la 5 ani		Mai mult de 5 ani		Scadența nedefinită	
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Active financiare														
Numerar	54.300	54.300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Conturi la Banca Națională	802.149	802.149	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Conturi curente și depozite la bănci	218.742	218.742	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Credite și avansuri acordate clienților	1.161.288	942	72.415	535.89	295.055	256.985	-	-	-	-	-	-	-	-
Investiții în titluri de datorie la cost amortizat	361.603	61.958	113.783	185.862	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Investiții în titluri evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	313.671	179.743	54.253	78.647	-	-	-	-	-	-	-	-	1.018	-
Alte active financiare	15.663	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8.265	-
Total active financiare	2.927.416	1.317.834	240.454	800.400	295.055	256.985	800.400	295.055	295.055	256.985	256.985	256.985	9.283	9.283
Datorii financiare														
Depozite de la bănci	138.361	138.361	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Împrumuturi și linii de finanțare	91.441	1.160	746	35.718	25.052	28.765	-	-	-	-	-	-	-	-
Depozite de la clienți	2.041.428	1.106.399	151.408	540.532	241.983	1.105	-	-	-	-	-	-	-	-
Datorii privind operațiunile de leasing	12.115	644	-	9.120	2.351	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alte datorii financiare	9.499	9.499	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total datorii financiare	2.292.844	1.256.063	152.154	585.370	269.386	29.871	585.370	269.386	269.386	29.871	29.871	29.871	-	-
Garanții	54.771	54.771	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Angajamente de finanțare și altele	1.634	1.634	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	56.405	56.405	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Surplus/(Necesar) de lichiditate	570.767	5.366	88.307	215.030	25.669	227.114	215.030	25.669	25.669	227.114	227.114	227.114	9.283	9.283
Surplus/(Necesar) de lichiditate, cumulativ	570.767	5.366	93.673	308.703	334.372	561.486	308.703	334.372	334.372	561.486	561.486	561.486	570.767	570.767

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

La 31 decembrie 2022	Mai puțin de		De la 1 lună		De la 3 luni		De la 1 la 5		Mai mult de 5		Scadența nedefinită MDL'000
	Total MDL'000	1 lună MDL'000	până 3 luni MDL'000	până la 1 an MDL'000	1 la 5 MDL'000	5 ani MDL'000	Scadența nedefinită MDL'000				
Active financiare											
Numerar	78.170	78.170	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Conturi la Banca Națională	1.129.017	1.129.017	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Conturi curente și depozite la bănci	111.581	111.581	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-Credite și avansuri acordate clientelei	1.433.687	26.935	71.823	638.11C	442.009	254.810	-	-	-	-	-
Investitii în titluri de datorie la cost amortizat	328.263	23.912	72.028	232.323	-	-	-	-	-	-	-
Investitii în titluri evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	261.372	131.255	46.431	82.668	-	-	1.018	-	-	-	-
Alte active financiare	17.683	11.980	2.303	257	3.143	-	-	-	-	-	-
Total active financiare	3.359.773	1.512.850	192.585	953.358	445.152	254.810	1.018	-	-	-	-
Datorii financiare											
Depozite de la instituții bancare	117.866	117.866	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Împrumuturi și linii de finanțare	198.424	102.750	2.676	25.563	65.580	1.755	-	-	-	-	-
Depozite de la clienți	2.150.549	1.270.743	56.425	519.005	302.376	-	-	-	-	-	-
Datorii privind operațiunile de leasing	6.156	-	-	2.135	4.021	-	-	-	-	-	-
Alte datorii financiare	8.239	8.239	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total datorii financiare	2.282.810	1.499.598	61.101	546.703	372.077	1.755	-	-	-	-	-
Garanții	54.871	54.871	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Angajamente de finanțare și altele	39.922	39.922	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	94.793	94.793	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Surplus/(Necesar) de lichiditate	982.170	(81.541)	131.484	406.655	73.075	253.055	1.018	-	-	-	-
Surplus/(Necesar) de lichiditate, cumulativ	900.629	1.032.113	1.438.768	1.511.843	1.765.916	1.765.916	-	-	-	-	-

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Riscul de piață

Riscul de piață este riscul ca valoarea justă a fluxurilor ulterioare de numerar al unui instrument financiar să se modifice în urma schimbărilor în variabilele de piață, cum ar fi ratele dobânzilor, ratele de schimb valutar și cotațiile titlurilor de datorie. Riscul de piață este gestionat și monitorizat prin intermediul analizei de sensibilitate.

Banca a dezvoltat o Politică de Management al riscului de piață în care sunt stabilite limite interne calculate cu o periodicitate lunară în scopul gestionării eficiente și diminuării efectelor expunerii la riscul de piață.

Riscul ratei dobânzii

Riscul ratei dobânzii este generat de posibilitatea că modificările ratelor dobânzii vor afecta fluxurile viitoare de numerar sau valoarea justă a instrumentelor financiare. În conformitate cu politica Băncii, pozițiile sunt monitorizate zilnic pentru a se asigura că acestea sunt menținute în cadrul limitelor stabilite.

Sensitivitatea contului de profit și pierdere este efectul modificărilor estimate a ratei dobânzii asupra profitului sau pierderii anului curent, pe baza ratei flotante a activelor financiare nedisponibile pentru comercializare și datorțiilor financiare deținute la 31 decembrie.

Tabelul de mai jos prezintă sensibilitatea contului de profit și pierdere la modificările posibile ale ratei dobânzii, în timp ce alte variabile rămân constante.

Sensibilitate venitului din dobânzi, net

	2023 MDL'000	2022 MDL'000
+100 puncte	105	84
+50 puncte	53	42
-100 puncte	(105)	(84)
-50 puncte	(53)	(42)

2023		Sensibilitatea venitului/ (pierderii), net					Total
		Mai puțin de 1 lună	De la 1 până la 3 luni	De la 3 luni până la 1 an	De la 1 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	
+100 puncte	1.00%	91	9	10	(5)	-	105
+50 puncte	0.50%	45	5	5	(2)	-	53
-100 puncte	-1.00%	(91)	(9)	(10)	5	-	(105)
-50 puncte	-0.50%	(45)	(5)	(5)	2	-	(53)

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Modificarea potențiala a valorii economice ca urmare a schimbării nivelurilor ratelor dobânzii este prezentată mai jos

Indicator	2023	2022
Fonduri propria absolut (FP), mii lei	611.233	456.578
Declinul absolut al valorii economice:	x	x
valoare absoluta, (mii lei)	4.657	3.000
% din FP, %	0.76	0.66

Tabelul de mai jos analizează expunerea activelor și datoriilor Băncii la riscul ratei dobânzii. Activele și datoriile Băncii sunt prezentate la valoarea lor de bilanț, clasificate după data cea mai apropiată între data contractuală de schimbare a ratei sau data scadenței.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

La 31 decembrie 2023	Total	MaI puțin de 1 lună	De la 1 până la 3 luni	De la 3 luni până la 1 an	De la 1 la 5 ani	MaI mult de 5 ani	Fără senzitivitate la rata dobânzii
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Active financiare							
Numerar	54.300	-	-	-	-	-	54.300
Conturi la Banca Națională	802.149	742.299	-	-	-	-	59.850
Conturi curente și depozite la bănci	218.742	217.752	-	-	-	-	990
Credite și avansuri acordate clienței	1.161.288	1.153.835	-	-	-	-	7.453
Investiții în titluri de datorie la cost amortizat	361.603	61.958	113.783	185.862	-	-	-
Investiții în titluri evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	313.671	179.743	54.263	78.647	-	-	1.018
Alte active financiare	15.663	-	-	-	-	-	15.663
Total active financiare	2.927.416	2.355.587	168.046	264.509	-	-	139.274
Datorii financiare							
Depozite de la bănci	103.247	103.220	-	-	-	-	27
Împrumuturi și linii de finanțare	86.375	85.733	-	-	-	-	642
Depozite de la clienți	2.012.806	1.268.189	73.271	166.663	46.288	-	458.394
Alte datorii financiare	9.499	-	-	-	-	-	9.499
Datorii din operațiuni de leasing	12.115	11.419	-	-	-	-	696
Total datorii financiare	2.224.042	1.468.561	73.271	166.663	46.288	-	469.258
Surplus/(Necesar)	703.374	887.026	94.775	97.846	(46.288)	-	(329.984)
Surplus/(Necesar) cumulativ		887.026	981.801	1.079.647	1.033.358	1.033.358	703.374

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

La 31 decembrie 2022	Total	Mai puțin de 1 lună	De la 1 până la 3 luni	De la 3 luni până la 1 an	De la 1 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Fără
							senzitivitate la rata dobânzii
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Active financiare							
Numerar	78.170	-	-	-	-	-	78.170
Conturi la Banca Națională	1.129.017	941.614	-	-	-	-	187.403
Conturi curente și depozite la bănci	111.581	111.385	-	-	-	-	196
Credite și avansuri acordate clienței	1.180.275	1.141.988	-	2.012	-	-	36.275
Investiții în titluri de datorie la cost amortizat	296.763	18.608	45.831	232.324	-	-	-
Investiții în titluri evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	253.223	123.782	37.683	77.725	-	-	1.018
Alte active financiare	17.683	-	-	-	-	-	17.683
Total active financiare	3.066.712	2.350.392	83.514	312.061	-	-	320.745
Datorii financiare							
Depozite de la instituții bancare	117.866	117.537	-	-	-	-	329
Împrumuturi și linii de finanțare	178.117	157.493	20.436	-	-	-	188
Depozite de la clienți	2.112.693	1.489.204	-	115.722	-	-	507.767
Alte datorii financiare	14.395	-	-	-	-	-	14.395
Total datorii financiare	2.423.071	1.764.234	20.436	115.722	-	-	522.679
Surplus/(Necesar)	643.641	586.158	63.078	196.339	-	-	(201.934)
Surplus/(Necesar) cumulativ		586.158	649.236	845.575	845.575	845.575	643.641

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Riscul valutar

Riscul valutar este riscul de pierdere care apare ca urmare a modificărilor ratelor de schimb. Banca a stabilit limite pentru poziția maximă permisă pentru fiecare valută. În conformitate cu politica Băncii, pozițiile sunt monitorizate zilnic pentru a se asigura ca acestea sunt menținute în cadrul limitelor stabilite.

Analiza reprezintă efectul unei schimbări rezonabile posibile în ratele de schimb față de leul moldovenesc asupra contului de profit și pierdere, (datorită valorii juste a activelor și datoriilor monetare nedisponibile pentru vânzare, ce sunt sensibile la riscul valutar), iar celelalte variabile rămân constante. O valoare negativă în tabel reprezintă o potențială diminuare netă în contul de profit și pierdere, în timp ce o valoare pozitivă indică o potențială creștere netă. O diminuare echivalentă a valutei de mai jos în raport cu leul moldovenesc are un impact echivalent, dar opus.

Valuta	Modificarea ratelor, %	Efectul asupra profitului până la impozitare	Modificarea ratelor, %	Efectul asupra profitului până la impozitare
		2023		2022
		MDL '000		MDL '000
USD	+10	(2.075)	+10	112
EUR	+10	(461)	+10	(469)

Tabelul de mai jos analizează expunerea activelor și datoriilor Băncii la riscul valutar.

	31.12.2023				
	Total MDL'000	MDL MDL'000	USD MDL'000	EUR MDL'000	Altele MDL'000
Active financiare					
Numerar	54.300	21.697	12.908	18.081	1.615
Conturi la Banca Națională	802.145	399.863	117.302	284.980	
Conturi curente și depozite la bănci	218.742	-	111.777	98.566	8.399
Credite și avansuri acordate clienței	1.161.288	549.142	81.294	530.851	-
Investiții în titluri de datorie la cost amortizat	361.603	361.603	-	-	-
Investiții în titluri evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	313.670	313.670	-	-	-
Alte active financiare	15.663	8.997	6.471	250	-
Total active financiare	2.927.411	1.654.973	329.751	932.728	10.015
Datorii financiare					
Depozite de la bănci	103.247	33.844	64.088	108	4.607
Împrumuturi și linii de finanțare	86.375	0	35.113	51.262	0
Depozite de la clienți	2.012.800	885.991	248.824	872.431	5.554
Alte datorii financiare	9.499	7.445	1.727	328	-
Datorii din operațiuni de leasing	12.115	2	-	12.113	-
Total datorii financiare	2.224.037	927.282	350.325	936.242	10.161
Surplus/(Necesar)	703.375	727.691	(20.601)	(3.514)	(146)

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

	31.12.2022				
	Total MDL'000	MDL MDL'000	USD MDL'000	EUR MDL'000	Altele MDL'000
Active financiare					
Numerar	78.170	30.650	13.086	32.019	2.415
Conturi la Banca Națională	1.129.017	633.924	172.349	322.744	-
Conturi curente și depozite la bănci	111.581	-	88.571	11.924	11.086
Credite și avansuri acordate clienților	1.180.276	354.676	152.649	672.889	61
Investiții în titluri de datorie la cost amortizat	296.763	296.763	-	-	-
Investiții în titluri evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	253.223	253.223	-	-	-
Alte active financiare	17.683	5.066	9.551	3.066	-
Total active financiare	3.066.712	1.574.302	436.206	1.042.642	13.562
Datorii financiare					
Depozite de la bănci	117.866	11.433	104.255	247	1.931
Împrumuturi și linii de finanțare	178.117	-	38.630	139.487	-
Depozite de la clienți	2.112.693	912.957	290.683	898.621	10.432
Alte datorii financiare	14.395	5.964	1.402	7.029	-
Total datorii financiare	2.423.071	930.354	434.970	1.045.384	12.363
Surplus/(Necesar)	643.641	643.948	1.236	(2.742)	1.199

Riscul operațional

Riscul operațional este definit ca riscul pierderilor care rezultă din procese interne eșuate, erori umane sau evenimente externe. Atunci când controalele sunt ineficiente, riscul operațional poate provoca prejudicii reputaționale, implicații legale sau de reglementare, sau pierderi financiare. Banca nu poate elimina toate riscurile operaționale, însă încearcă să gestioneze aceste riscuri prin intermediul controlului intern, monitorizarea și eliminarea riscurilor potențiale. Controalele includ segregarea eficientă a responsabilităților, procedurile de acces, autorizare și reconciliere, procesele de instruire și evaluare a personalului, ce includ implicarea auditului intern

33. Contingente

Angajamente de creditare neutilizate

Angajamentele de creditare neutilizate reprezintă angajamente contractuale de a acorda împrumuturi și credite cu prelungire automată (revolving). Angajamentele au în general date fixe de expirare sau alte clauze de încetare. Deoarece angajamentele pot expira fără a fi utilizate, valoarea totală a contractului nu reprezintă neapărat viitoarele cerințe de numerar.

În același timp, pierderea de credit potențială este mai mică decât angajamentele neutilizate totale, deoarece majoritatea angajamentelor de prelungire a creditului sunt contingente până când clienții mențin standarde specifice. Banca monitorizează scadența angajamentelor de creditare, deoarece angajamentele pe termen mai lung au în general un risc de credit mai mare decât angajamentele pe termen scurt.

Banca Comercială Română Chișinău SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

În cazul angajamentelor irevocabile, Banca se angajează să pună la dispoziția clientului, oricând pe durata perioadei contractuale, valoarea menționată în contract

Litigii

La 31 decembrie 2023, Banca nu era implicată în activitatea sa curentă în calitate de parat.

34. Evenimente ulterioare

La 15 ianuarie 2024 BCR Chișinău și-a schimbat acționarul unic. BC Victoriabank SA, una dintre cele mai mari bănci din Republica Moldova, parte a Grupului Financiar Banca Transilvania, a achiziționat integral acțiunile BCR Chișinău SA deținute de Banca Comercială Română SA. La achiziționare capitalul social era constituit din 72,813 acțiuni ordinare, emise și în circulație cu valoarea nominală de 10,000 MDL pe acțiune.

BC Victoriabank SA intenționează să fuzioneze prin absorbție cu BCR Chișinău. Integrarea va fi realizată cu contribuția ambelor bănci și pe baza expertizei Grupului Financiar Banca Transilvania privind achizițiile și integrările bancare din România.